COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(91) 350 def.

Brussel, 23 oktober 1991

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot vaststelling van een derde communautair actieprogramma ten behoeve van gehandicapten HELIOS II (1992-1996)

(door de Commissie ingediend)

MEMORIE VAN TOELICHTING

DERDE COMMUNAUTAIR ACTIEPROGRAMMA TEN BEHOEVE VAN GEHANDICAPTEN

- HELIOS II* - (1992-1996)

A - OVERZICHT VAN DE TEN BEHOEVE VAN GEHANDICAPTEN GEVOERDE ACTIES

1. Een multidimensionale actie

De Europese Gemeenschap, die ongeveer 30 miljoen burgers met een lichamelijke, zintuiglijke, geestelijke of psychologische handicap telt (bijna 10% van de bevolking), heeft zich ten doel gesteld de gehandicapten op economisch en sociaal gebied te laten delen in de algemene trend van de steeds snellere stijging van de levensstandaard van alle inwoners. De eerste stap van de Lid-Staten was de goedkeuring van een sociaal actieprogramma door de Raad in 1974 (1). De Commissie nam nota van de toenemende behoefte aan hulp voor gehandicapten en lanceerde in 1983 het eerste communautaire actieprogramma.

Concentreerde de bijdrage van de Gemeenschap aan de nationale inspanningen zich aanvankelijk op de uitwisseling van ervaringen op technisch gebied, daarna richtte zij zich op het formuleren van een globaal en samenhangend beleid en op de ontwikkeling van een aantal communautaire instrumenten ten behoeve van gehandicapten. Zo heeft de Raad op 24 juli 1986 een aanbeveling betreffende werkgelegenheid voor gehandicapten (2) goedgekeurd en op 14 mei 1987 een communutair samenwerkingsprogramma betreffende integratie op school (3).
Een nieuwe fase ging van start op 18 april 1988 toen de Raad het tweede communautaire actieprogramma voor de periode 1988-1991, genaamd HELIOS (Handicapped people in the European community Living Independently in an Open Society), goedkeurde. Het doel van dit programma was de activiteiten van het voorafgaande programma voort te zetten en te intensiveren, waarbij bovendien het accent gelegd werd op de bevordering van het zelfstandig leven van gehandicapten. Er werden een kader, een basis en vervolgens criteria vastgelegd voor de ontwikkeling van een globaal en samenhangend beleid op communautair niveau, in de vorm van praktische en concrete voorstellen voor verschillende sleutelsectoren.

In de loop van de laatste jaren zijn verschillende bepalingen op uiteenlopende terreinen met betrekking tot gehandicapten goedgekeurd.

---

* HELIOS: Handicapped people in the European community Living Independently in an Open Society.

(1) PB nr. C 13 van 12.02.1974, blz. 1.
(2) PB nr. L 225 van 12.08.1986, blz. 43.
(3) PB nr. L 211 van 08.08.1987, blz. 1.
(4) PB nr. L 104 van 23.04.1988, blz. 38.

Naar aanleiding van een rapport van de Commissie maakte de Raad in 1989 (5) zijn conclusies bekend betreffende werkgelegenheid voor gehandicapten, ten einde gelijke kansen wat betreft de toegang tot beroepsopleidingen en de arbeidsmarkt te verzekeren, door de deelname van alle betrokken partijen te stimuleren.

Daarnaast bevat het gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden een speciaal aan gehandicapten gewijd hoofdstuk.

De Commissie heeft een actieprogramma opgesteld voor de tenuitvoerlegging van het handvest, en in dit kader heeft zij bij de Raad een voorstel voor een richtlijn betreffende mobiliteit en vervoer van personen met beperkte mobiliteit ingediend (6). De mobiliteit en de mogelijkheid zich naar het werk te begeven zijn essentiële voorwaarden voor de integratie in het beroepsleven en voor de individuele ontplooiing van gehandicapten.

Tenslotte heeft de Raad van Ministers in 1990 een resolutie aangenomen betreffende de integratie van gehandicapte kinderen en jongeren in het gewone onderwijs (7).

2. Andere communautaire programma's, acties en initiatieven ten behoeve van gehandicapten

Daarnaast heeft de Commissie in de loop van de laatste jaren een aantal op de specifieke behoeften van gehandicapten gerichte programma's, acties en initiatieven ontwikkeld.

Een schematisch overzicht van deze activiteiten is in bijlage opgenomen (blz. 20).

B - DOELSTELLINGEN EN VOORLOPIGE BALANS VAN HET ACTIEPROGRAMMA HELIOS I

De doelstellingen van het actieprogramma HELIOS I waren:
- vast te stellen welke vernieuwende benaderingen en maatregelen bevorderd dienden te worden, met het oog op een betere convergentie en coördinatie van de in de Lid-Staten ten behoeve van gehandicapten gevoerde acties,
- een communautaire meerwaarde toe te voegen op het gebied van de integratie van gehandicapten, door de uitwisseling van informatie en ervaringen,
- het verbeteren van de participatie op communautair niveau van de gehandicapten en van hun organisaties.

(5) PB nr. L 173 van 08.07.1989, blz. 1.
(6) COM (90) 588 def.
(7) PB nr. C 162 van 03.07.1991, blz. 2

Overeenkomstig het Besluit van de Raad van 18 april 1988 tot vaststelling van het actieprogramma HELIOS I, heeft de Commissie op 6 december 1990 een tussentijds rapport over de tenuitvoerlegging en de resultaten van het HELIOS I-programma ingediend. In het eindverslag zal de definitieve balans worden opgemaakt; dit eindrapport zal voor eind juli 1992 aan het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité worden voorgelegd.
In de bijlagen is een overzicht van de activiteiten van het actieprogramma HELIOS I opgenomen (blz. 25).

C - BELEIDSLIJNEN EN VOORUITZICHTEN VAN HET HELIOS II-PROGRAMMA (1992-1996)

1. Voorbereiding van het voorstel

Het onderhavige voorstel is het resultaat van :

- grootscheepse deelname van de rechtstreeks betrokken personen, groeperingen en instanties. De Commissie heeft meer dan 100 suggesties (ongeveer 250 blz.) ontvangen, voornamelijk van de kant van gehandicapten of hun organisaties, van wetenschappelijk onderzoekers, van beroepskrachten of vrijwilligers op het terrein van de revalidatie, en ook van bepaalde locale, regionale en nationale activiteiten;

- uitgebreid overleg over de intermediaire projecten, die onderzocht zijn in de vergaderingen van het raadgevend comité, van de verbindingsgroep, van de NGO-dialooggroep, en van de groep integratie op school;

- de analyse van de bij de evaluatie van de activiteiten in de loop van de voorafgaande programma's positief gewaardeerde elementen.

Bij deze uitgebreide raadpleging is gebleken dat de vertegenwoordigers van de Lid-Staten, de beroepskrachten op het gebied van de revalidatie, en in het bijzonder de gehandicapten en hun organisaties, graag actief willen meewerken bij de vaststelling van op de ontwikkeling van een globaal en samenhangend beleid inzake de integratie van gehandicapten gerichte gemeenschappelijke doelstellingen.

2. Doelstellingen van het HELIOS II-programma

Teneinde een globaal, samenhangend en gecoördineerd beleid op het gebied van de volledige integratie van gehandicapten te stimuleren, is het doel van HELIOS II convergentie benaderingen te ontwikkelen op uiteenlopende terreinen, zoals: preventie en vroegtijdige hulpverlening, revalidatie, integratie in het onderwijs, bij- en nascholing, beroepskeuzevoorlichting en beroepsopleidingen, werkgelegenheid, nieuwe technologieën, technische hulpmiddelen en databases, zelfstandig leven, de mogelijkheid deel te nemen aan culturele, creatieve en sportieve activiteiten, vrijetijdsbesteding en toerisme, gezinnen, bejaarden en de sociale, economische en juridische bescherming van gehandicapten.

In vergelijking met HELIOS I is het HELIOS II-voorstel met name uitgebreid tot de volgende terreinen: preventie en vroegtijdige hulpverlening, revalidatie, de integratie in het kleuteronderwijs en in het universitaire onderwijs, de bij- en nascholing, de mogelijkheid deel te nemen aan creatieve en sportieve activiteiten en toerisme.

In het kader van HELIOS II zal bij alle activiteiten meer aandacht besteed worden aan de nieuwe technologieën, vooral met betrekking tot de aanpassing van de werkplek, en aan die technologieën met behulp waarvan het isolement van de gehandicapten doorbroken kan worden, en de onderwijsmogelijkheden verbeterd kunnen worden.

Bovendien zullen in het kader van HELIOS II meer wedstrijden georganiseerd en prijzen toegekend worden op verschillende gebieden, zoals werkgelegenheid en beroepsopleiding, integratie op school, creativiteit, sport en toerisme, een en ander in nauwe samenwerking met de media.

De in het kader van HELIOS II aanbevolen activiteiten bevatten dus verschillende elementen, waarvan interactie, convergente benadering en coördinatie het meest belangrijk zijn voor het versterken van de effecten van het programma op alle gebieden, en voor het verwezenlijken van een zo compleet en volmaakt mogelijke integratie. De integratie van de gehandicapten dient als een geheel gezien te worden, en kan niet als voltooid beschouwd worden zolang zij niet op werkelijk alle onderdelen een feit is. Vanuit deze visie streeft HELIOS II naar meer synergie en dynamische samenwerking tussen alle deelnemers, en de effecten van het programma moeten nog versterkt worden door de bijdrage van andere communautaire programma's op aangrenzende gebieden (zoals met name HORIZON en TIDE).

3. Maatregelen

Naast het bevorderen en eventueel invoeren op communautair niveau, door de Commissie, van richtsnoeren voor het beleid inzake de integratieproblemen waar gehandicapten mee te maken hebben, worden in het kader van HELIOS II drie elementen met een onderlinge wisselwerking voortgezet, geïntensiveerd en geherstructureerd:

1) Technische samenwerking

Het uitvoeren van positieve acties, gericht op de behoeften van gehandicapten op locaal niveau, dankzij de door de communautaire netwerken en de representatieve niet-gouvernementele organisaties met een Europese dimensie ontwikkelde technische samenwerking, met het doel informatie en vernieuwende en effectieve experimenten op Europees niveau uit te wisselen tussen alle betrokken en bevoegde partijen;

2) Informatie en documentatie HANDYNET

Het in onderling overleg opzetten van een uitgebreid informatie- en documentatiesysteem, dat alle aspecten van het gecoördineerde revalidatie- en integratieproces bestrijkt, ten behoeve van de gehandicapten en van alle bij dit proces betrokken partijen;

3) Raadpleging:

Het opzetten van structuren.

Er wordt voorgesteld de ten behoeve van gehandicapten ondernomen actie te intensiveren door bijzondere aandacht te besteden aan preventie, gehandicapte vrouwen en personen die voor gehandicapten zorgen, gehandicapte bejaarden, de opleiding van diverse betrokkenen en de bewustmaking van het publiek in het algemeen en van de doelgroepen in het bijzonder. De bevordering van de integratie van gehandicapten vereist actie op verschillende niveaus en de medewerking van alle leden van de samenleving. De Gemeenschap heeft al meermaals duidelijk blijk gegeven van de politieke wil zich in te zetten voor gehandicapten en zij zal zonder enige twijfel de al ondernomen concrete acties te kunnen behoeve blijven voortzetten.

3.1 Technische samenwerking

Op het gebied van de technische samenwerking zullen drie activiteiten ondernomen worden:
- netwerken van Vernieuwende Acties voor Locale Integratie en voor Uitwisselingen (A.I.L.E.) (8), gericht op revalidatie, integratie in onderwijs en opleiding, vakopleidingen en werkgelegenheid en sociale integratie;
- de samenwerking op verschillende niveaus met de representatieve niet-gouvernementele organisaties met een Europese dimensie (EURAS) (8) die tot taak hebben de jaarlijkse Vernieuwende Thematische Revalidatie-Acties (A.I.R.) (8) op alle gebieden van de integratie van gehandicapten te organiseren;
- de bevordering van de bewustmaking van het publiek door een programma voor de toekenning van prijzen aan voltooide modelprojecten over de thema's werkgelegenheid, zelfstandig leven, technische hulpmiddelen; de mogelijkheid deel te nemen aan creatieve activiteiten en vormen van vrijetijdsbesteding en reizen.

---

(8) De afkortingen A.I.L.E en A.I.R. (uitspraak als respectievelijk "aile" en "air" in het Frans) en EURAS worden in alle talen van de Gemeenschap gebruikt, zowel voor het enkelvoud als voor het meervoud.

3.1.1. Communautaire netwerken van Vernieuwende Acties voor Lokale Integratie en Uitwisselingen (A.I.L.E.)

Het vernieuwende en locale karakter van de ondernomen specifieke acties dient gehandhaafd te worden, maar ook dient de benaming van de netwerken gewijzigd te worden om niet alleen de modelprojecten over te houden; daarnaast zal bij alle gehandhaafde projecten het accent gelegd worden op de vernieuwing en op het uiteindelijke doel, namelijk de integratie. De leden van de communautair netwerken moeten voldoen aan bepaalde deelnamevoorwaarden en duidelijk omschreven en concrete resultaten behalen op het gebied van de jaarlijkse thema's. De communautaire A.I.L.E.-netwerken dienen hun samenwerking met het HANDYNET-systeem en met de niet-gouvernementele organisaties met een Europese dimensie (EURAS) te intensiveren.

De communautaire netwerken dienen de beste experimenten en methoden niet alleen te bevorderen maar ook over te dragen, rekening houdende met de volgende principes: vroegtijdig ingrijpen, globale aanpak, continuïteit, multidisciplinaire geïndividualiseerde behandelingen. Door een betere evaluatie van de ondernomen acties zal het naar verwachting mogelijk worden de positieve effecten van HELIOS II voor de gehandicapten en hun omgeving te versterken.

Het activiteitenprogramma van deze vier netwerken bestaat uit studiebezoeken, opleidingsstages, seminars, conferenties en andere samenwerkingsactiviteiten met een Europese dimensie en deze hebben betrekking op:

- In het kader van HELIOS II wordt een nieuw communautair netwerk opgericht, dat zich speciaal wijdt aan de functionele aspecten van de revalidatie van gehandicapten. Door de specialisatie en de nauwkeurige omschrijving van de taken van dit netwerk zal de ontwikkeling van alle medische handelingen die gericht zijn op de integratie van gehandicapten in de loop van het continue en samenhangende proces van hun revalidatie, gestimuleerd worden.

- Het communautaire netwerk betreffende de integratie op het gebied van het onderwijs wordt in het HELIOS II-programma gehandhaafd, om gehandicapte kinderen meer mogelijkheden tot individuele ontplooiing te bieden, en te voldoen aan de verwachtingen van hun ouders en aan de behoeften van gehandicapte volwassenen. Het doel hierbij is zoveel mogelijk de integratie in het gewone onderwijs te bevorderen.

Bij HELIOS I werd het accent op het basis- en voortgezet onderwijs gelegd. Het HELIOS II-programma zet die activiteiten voort en breidt ze uit tot het kleuteronderwijs, het universitaire onderwijs, het para-universitaire onderwijs en de bij- en nascholing.

- Wat de economische integratie en de integratie in het beroepsleven betreft, waren de activiteiten van HELIOS I gericht op de bevordering van de beroepsopleiding en van het werken in een normale werkomgeving, zonder de voorzieningen ter vergemakkelijking van de overgang naar een gewone arbeidsomgeving te veronachtzamen. HELIOS II zet deze activiteiten voort en breidt ze uit tot het werk in een beschermde omgeving. Over dit onderwerp zal een op het arbeidsgestel, de ondernemingen en de werkgevers gerichte bewustmakingsactie gevoerd worden.

- Het communautaire netwerk betreffende het zelfstandig leven, dat al deel uitmaakte van HELIOS I, wordt in het HELIOS II-programma verder uitgebreid, en bestrijkt met name ook de verbetering van het leefmilieu in de steden, de huisvesting, de toegankelijkheid van openbare gebouwen en de nieuwe technologieën en de hulpmiddelen voor in huis, die van essentieel belang zijn om een zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk leven mogelijk te maken. In deze visie is het zelfstandig leven een van de voornaamste aandachtsvelden wat betreft het bewust maken van het publiek en bepaalde doelgroepen (beleidmakers of managers op locaal niveau, architecten, enz.). Het werkveld zal worden uitgebreid tot oudere gehandicapten en gezinnen van gehandicapten.

3.1.2 Steun voor Europese samenwerking met representatieve niet-gouvernementele organisaties met een Europese dimensie.

Deze vorm van samenwerking met gehandicapten wordt gerealiseerd door tussenkomst van niet-gouvernementele organisaties met een Europese dimensie (EURAS), die in de Lid-Staten representatief zijn voor bepaalde typen handicap of specifieke integratieproblemen.

Deze samenwerking vindt plaats in het kader van de Vernieuwende Thematische Revalidatie-Acties (A.I.R.). Deze thematische acties bestaan uit de uitwisseling van informatie en van doeltreffende experimenten en methoden op de volgende gebieden: preventie en vroegtijdige hulp, revalidatie, integratie op school en opleiding, beroepsopleidingen en werkgelegenheid, nieuwe technologieën, technische hulpmiddelen en databases, zelfstandig leven, de mogelijkheid deel te nemen aan culturele activiteiten, creatieve uitingen, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme, gezinnen en bejaarden, en sociale, economische en juridische bescherming. Deze Vernieuwende Thematische Revalidatie-Acties (A.I.R.) worden gecoördineerd met de binnen de communautaire A.I.L.E.-netwerken en HANDYNET gevoerde acties en worden gerealiseerd door middel van conferenties, seminars, studiebezoeken, opleidingsstages en andere samenwerkingsactiviteiten met een Europese dimensie, op basis van de door de Commissie in overleg met de Europese niet-gouvernementele organisaties (EURAS) vastgestelde jaarlijkse thema's. Door het vaststellen van jaarlijkse thema's zullen de NGO's (EURAS) hun deskundigheid beter kunnen benutten. Ook dienen deze hun samenwerking met de communautaire A.I.L.E.-netwerken en met het HANDYNET-systeem te intensiveren.

3.1.3. Bevordering van de bewustmaking van het publiek

HELIOS II zal veel meer aandacht besteden aan de bewustmaking van het publiek en aan de verspreiding van informatie betreffende de integratieproblemen van gehandicapten, zowel onder de deelnemers aan het programma als onder het publiek.

In dit verband zal worden doorgegaan met het organiseren van wedstrijden en het toekennen van prijzen op het gebied van het zelfstandig leven, en zullen dergelijke wedstrijden ook worden organiseren op het gebied van werkgelegenheid, technische hulpmiddelen en de mogelijkheid deel te nemen aan creatieve activiteiten, toerisme en reizen. Prioriteit zal worden gegeven aan acties in de media die erop gericht zijn de mogelijkheden tot integratie van gehandicapten onder de aandacht te brengen van het publiek in het algemeen en van de doelgroepen in het bijzonder.

De verspreiding van de informatie, die onder HELIOS I al op communautair niveau gebeurde, zal op dat niveau worden geïntensiveerd en op nationaal niveau worden ingevoerd.

3.2 Informatie- en documentatiesysteem HANDYNET

HANDYNET is een meertalig Europees informatie- en documentatiesysteem, dat bedoeld is om gehandicapten nuttige en praktische inlichtingen betreffende hun specifieke behoeften te verschaffen.

Het HANDYNET systeem, een nieuw verschijnsel in Europa en vanwege de negen gebruikte talen uniek in de wereld, is na een periode van ontwikkeling in 1990 operationeel geworden, dankzij de medewerking van specialisten uit alle landen.

In het HELIOS I programma omvatte HANDYNET, naast educatieve software, alleen de technische hulpmiddelen voor motorisch, visueel en communicatief gehandicapten.

Onder HELIOS II zal het systeem worden uitgebreid tot beroepsopleidingen en werkgelegenheid, toegankelijkheid en vervoer, sport, vrijetijdsbesteding, toerisme en creativiteit.

Het systeem kan op drie manieren worden gebruikt : via een gegevensbank, via elektronische post en via een elektronische krant.

Door het vernieuwende en baanbrekende werk met betrekking tot de Europese netwerken en de meertaligheid, zal het HANDYNET systeem belangrijke effecten op sociaal, economisch en wetenschappelijk gebied hebben.

Op sociaal gebied kunnen gehandicapten in hun eigen taal het meest geschikte en goedkoopste technische hulpmiddel kiezen door de verschillende produkten op de markt te vergelijken; daarnaast zullen degenen die met politieke, administratieve en sociale verantwoordelijkheid zijn belast in het systeem de nodige informatie vinden om hun beleid beter te kunnen bepalen.

Op economisch gebied draagt de in het systeem beschikbare informatie bij tot de ontsluiting en de doorzichtigheid van de markt. De informatievoorziening door het systeem bevordert de opheffing van barrières tussen de Lid-Staten, de verbetering van de kwaliteit en de beperking van de kosten door méér concurrentie, en het ontwikkelen van de markt door de vergroting van het aanbod en de vraag.

Op wetenschappelijk gebied wordt, door de vergelijkbaarheid van de produkten en hun bijzondere kenmerken, het onderzoek gestimuleerd, hetgeen leidt tot de ontwikkeling van het gebruik van de nieuwe technologieën voor de verbetering van de technische hulpmiddelen.

3.2.1. Gegevensbank

Overeenkomstig de wens van de Raad in zijn besluit van 18 december 1989 betreffende het HANDYNET-systeem, is dit systeem in de loop van het eerste semester van 1990 operationeel geworden. Het systeem berust op de door de 12 Lid-Staten aangewezen nationale centra voor gegevensverzameling, die aldus een Europees netwerk voor gegevensverzameling en voorlichting vormen.

De nationale centra verzamelen informatie over de in hun Lid-Staat beschikbare technische hulpmiddelen, en geven die in hun eigen taal door aan een centrale coördinatie-eenheid van HANDYNET.
Deze eenheid bewerkt de gegevens en zorgt ervoor dat zij in alle negen talen van de Gemeenschap beschikbaar zijn.
De gegevens betreffen de beschrijving van de technische hulpmiddelen, de commerciële en niet-commerciële organisaties die zich met de produktie en de distributie ervan bezighouden, en ook de regelingen in het betreffende land inzake de aanschaf of het huren van die technische hulpmiddelen.

Dankzij de samenwerking tussen de verzamelcentra in de technische coördinatiegroep zijn de verzamelfiches vereenvoudigd, om een snellere verwerking mogelijk te maken. Tot op heden (23.09.1991) zijn 13.316 gegevens verzameld betreffende technische hulpmiddelen voor motorisch, visueel en communicatief gehandicapten, evenals een inventaris van software voor onderwijs of revalidatie.

Elk nationaal verzamel- en informatiecentrum kan de Europese gegevensbank HANDYNET via de telefoon raadplegen, hetgeen echter enkele ongemakken.

Daarom is besloten het "on line"-systeem te vervangen door een veel sneller en gedecentraliseerd systeem, namelijk CD-LM, een compact disc die aan elk van de nationale verzamel- en informatiecentra verstrekt en regelmatig bijgewerkt zal worden.

Wat het verzamelen van de gegevens betreft bevindt het HANDYNET-systeem zich dus in de operationele fase; momenteel zijn de inspanningen gericht op een zo breed mogelijke verspreiding van deze gegevens door de nationale en regionale informatiecentra.

Bij opleiding van het personeel van deze centra in de Lid-Staten, die onder het HORIZON-initiatief valt, zullen zoveel mogelijk gehandicapten worden ingeschakeld.

De behoefte van de gehandicapten aan informatie blijft echter zeker niet beperkt tot de technische hulpmiddelen; opdat ook gehandicapten in een Europa zonder grenzen kunnen leven, zullen op dezelfde manier ook gegevens verzameld moeten worden betreffende de arbeidsmarkt, toegankelijkheid, vervoer, toerisme en sport.

3.2.2. Elektronische post en computerkrant

Daarnaast is het dankzij de opzet van het HANDYNET-systeem mogelijk geweest een communicatie- en informatiesysteem te ontwikkelen, zowel met de leden van het netwerk als tussen die leden onderling, door middel van elektronische post en een computerkrant.

In het kader van HELIOS I waren de post en de krant alleen bestemd voor de nationale centra voor gegevensverzameling, maar bij HELIOS II zullen alle partners van het programma er gebruik van kunnen maken.

3.3 Bredere raadplegingsstructuren

Het voor HELIOS I ingestelde raadgevend comité blijft in HELIOS II gehandhaafd. De Commissie is voornemens, naast dit comité, de verbindingsgroep, die in het kader van HELIOS I is opgericht en waaraan naast de regeringsvertegenwoordigers ook de vertegenwoordigers van de NGO's en van de sociale partners deelnemen, te handhaven en uit te breiden.

Bovendien wordt in HELIOS II het bestaan van de dialooggroep officieel erkend. De dialooggroep omvat alleen vertegenwoordigers van de representatieve NGO's met een Europese dimensie, en dient voor gedachtenwisselingen over de activiteiten van HELIOS II.

4. Conclusie

HELIOS II zal dus de activiteiten van HELIOS I ter ondersteuning van de in de Lid-Staten gedane inspanningen en ter bevordering van de samenwerking en de coördinatie van de acties op locaal, regionaal, nationaal en communautair niveau, voortzetten, bevorderen en intensiveren. Derhalve stelt de Commissie de Raad voor een derde actieprogramma HELIOS II ten uitvoer te leggen, dat alle soorten handicaps en integratieproblemen zal bestrijken, met het doel aanzienlijke verbeteringen te brengen in de situatie van de gehandicapten, die door de beperkingen die hun omgeving hen oplegt met een permanente uitdaging worden geconfronteerd. De richting van dit programma sluit aan bij de verlangens van de gehandicapten, hun gezinnen en andere betrokkenen en ook bij de aanbevelingen, resoluties, adviezen en wensen van met name het Europese Parlement en ook van andere internationale en communautaire organisaties en instanties. Voor de verwezenlijking van de doelen van dit programma zal naar verwachting een looptijd van vijf jaar, van 1992 tot en met 1996, noodzakelijk zijn.

D. Toelichting bij de artikelen van het voorstel voor een besluit

ARTIKEL EEN

In artikel een wordt het **doel van het HELIOS II-programma** genoemd; het werkterrein van HELIOS I zal worden uitgebreid, met name wat betreft de activiteiten in verband met preventie, revalidatie en bepaalde aspecten van de sociale integratie (sport, vrijetijdsbesteding, toerisme en cultuur).

De integratie in het onderwijs is nu officieel en expliciet onder de doelstellingen van het HELIOS II-programma opgenomen. Het onderwijs was niet rechtstreeks bij HELIOS I betrokken, en de aandacht bleef beperkt tot het basis- en voortgezetonderwijs. HELIOS II omvat ook het kleuter-, universitair en para-universitair onderwijs, en de bij- en nascholing.

In de loop van HELIOS I is onderzoek verricht naar de integratie in het beroeps- en economisch leven, met speciale aandacht voor de overgang naar een niet-beschermde werkomgeving. In HELIOS wordt daaraan de beroepskeuzevoorlichting en de evaluatie toegevoegd, evenals de aanpassing van de werkplek en het werk in een beschermde omgeving.

De looptijd van HELIOS I was vier jaar; HELIOS II is een vijf jarenplan.

ARTIKEL 2

Artikel 2 betreft **de werkingssfeer** van HELIOS II en de algemene definitie van het begrip handicap. De grote verscheidenheid van de bij de communautaire actie betrokken gehandicapten heeft geleid tot wijziging van dit artikel ten opzichte van het HELIOS I-programma en tot het overnemen van de **indeling van de Wereldgezondheidsorganisatie**. Deze indeling, die nu in een groeiende meerderheid van de Lid-Staten gebruikt wordt, omvat alle personen waarop de communautaire actie gericht is, ongeacht de oorsprong van het gebrek: lichamelijk (ook zintuiglijk) en geestelijk (ook psychisch) of als gevolg van een ernstige chronische aandoening.

ARTIKEL 3

Artikel 3 noemt de verschillende werkterreinen van het nieuwe programma.

Vervolgens worden onder a, b, c, d, de doelstellingen en activiteiten op elk van die terreinen genoemd:

a) een globaal communautair beleid,

b) het vaststellen welke maatregelen een vernieuwend karakter hebben,

c) de voortzetting van de ontwikkeling van activiteiten op het gebied van uitwisselingen en informatievoorziening op communautair niveau,

d) de intensivering van de samenwerking met de NGO's met een Europese dimensie.

ARTIKEL 4

Artikel 4 verwijst naar de voor de uitvoering van het HELIOS II programma noodzakelijke maatregelen. Deze maatregelen omvatten enerzijds algemene acties en anderzijds specifieke acties. De eerste algemene actie betreft de technische samenwerking in het kader van de netwerken en van de samenwerking met de NGO's. De tweede actie, getiteld HANDYNET, beschrijft het functioneren van het verzamelen en verspreiden van de informatie, evenals het bevorderen van het onderzoek. De derde actie betreft de participatie van de gehandicapten en van hun representatieve organisaties. De vierde actie betreft de samenwerking met andere internationale organisaties. De specifieke acties worden in de bijlage nader toegelicht.

ARTIKEL 5

Artikel 5, ongewijzigd overgenomen van het HELIOS I programma, belast de Commissie met de tenuitvoerlegging van het HELIOS II programma.

ARTIKEL 6

Artikel 6 stelt een raadgevend comité in, om de Commissie bij te staan bij de tenuitvoerlegging van het programma, en geeft aan over welke onderwerpen het raadgevend comité advies zal moeten uitbrengen.

ARTIKEL 7

Artikel 7 bepaalt dat er voor 31 december 1994 een tussentijds evaluatierapport opgesteld dient te worden, en voor 1 juli 1997 een eindverslag.

Deze twee verslagen moeten het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité worden voorgelegd.

B I J L A G E N

Bijlage a : SCHEMATISCH OVERZICHT VAN DE ANDERE COMMUNAUTAIRE PROGRAMMA'S, ACTIES EN INITIATIEVEN TEN BEHOEVE VAN GEHANDICAPTEN

A. Specifieke acties ten behoeve van gehandicapten

1. TIDE-initiatief

Technology for the socio-economic integration of the Disabled and Elderly people.

2. HORIZON-initiatief - onderdeel gehandicapten

Communautair initiatief voor gehandicapten en kansarmen, om hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

B. Andere communautaire programma's, acties en initiatieven waarbij bijzondere aandacht aan de problemen van gehandicapten wordt besteed

1. Europees Sociaal Fonds (ESF)

De gehandicapten zijn een van de doelgroepen van het ESF, met name wat langdurige werkloosheid en werkloze jongeren betreft.

2. Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling (EFRO)

Het EFRO onderneemt activiteiten op het gebied van gezondheid en opleiding in bepaalde regio's van de Gemeenschap, en vormt daardoor een doelmatige aanvulling op de acties in het kader van het HELIOS-programma.

3. Menselijke hulpbronnen, onderwijs, opleiding en jeugd

Bij alle volgende programma's heeft de deelneming van gehandicapten prioriteit:

a) ERASMUS: communautair actieprogramma ter bevordering van de mobiliteit van studenten en van de samenwerking in het hoger onderwijs (1990-1994).

b) LINGUA: communautair programma ter bevordering van het vreemde-talenonderwijs in de Europese Gemeenschap (1990-1994).

c) ARION: programma voor studiebezoeken van onderwijsspecialisten. Communautair samenwerkingsprogramma ter verbetering van de kwaliteit van de onderwijssystemen.

d) Jeugd voor Europa: communautair actieprogramma ter bevordering van uitwisselingen van jongeren in de Gemeenschap (1992-1994).

4. Veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaatsen

De kaderrichtlijn betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers op het werk (89/391/EEG van 12.06.1989) bepaalt dat de werkgever verplicht is groepen met een verhoogd risico - waaronder de gehandicapten - te beschermen tegen voor hen specifieke gevaren (art. 15).
De bijzondere richtlijn betreffende de minimumvoorschriften inzake de veiligheid en de gezondheid op de arbeidsplaatsen (89/654/EEG van 30.11.89) legt de normen vast voor de inrichting van de werkplekken en de sanitaire voorzieningen, en voor de toegankelijkheid van de arbeidsplaatsen en het interne verkeer.
Het voorstel voor een bijzondere richtlijn betreffende bouwplaatsen en verplaatsbare werkplaatsen bevat ook specifieke bepalingen ten behoeve van gehandicapten.

5. Medisch onderzoek en gezondheid

In het kader van het communautaire beleid ten behoeve van gehandicapten is een belangrijke taak weggelegd voor het medisch onderzoek en de gezondheidsmaatregelen. De in 1990 goedgekeurde communautaire instrumenten op het gebied van de preventie van invaliditeit en gebreken hebben in belangrijke mate bijgedragen tot het terugdringen van de oorzaken van invaliditeit en handicaps als gevolg van ziekten of uiteenlopende gezondheidsproblemen.
Bovendien is onderzoek verricht op medisch gebied en op het gebied van de ontwikkeling van medische technologie.

6. Telecommunicatie en telematica

a) COST 219 : onderzoek naar oplossingen voor problemen in verband met de behoeften van gehandicapten inzake de toegankelijkheid van telecommunicatie- en teleinformatiediensten (1989-1991)

b) RACE : Research and development in Advanced Communications technology in Europa (1990-1994).
Drie projecten van het RACE-programma zijn rechtstreeks op gehandicapten gericht; deze betreffen:
- commerciële hulpdiensten op het gebied van de zorgverlening voor slechthorenden, visueel gehandicapten, personen met verminderde mobiliteit, doven en bejaarden,
- een model voor de aanpassing van multimedia-terminals,
- informatie over de behoeften van verschillende categorieën van gehandicapten, om na te gaan aan welke voorwaarden aangepaste en vernieuwende uitrusting dient te voldoen.

c) AIM : Advanced Informatics in Medicine. Onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma op het gebied van de toegepaste telematica in de gezondheidszorg (1991-1994).
Het in het kader van het AIM-programma verrichte onderzoek omvat twee projecten die voor gehandicapten van belang zijn:
- systemen en instrumenten voor de functionele evaluatie op afstand van gehandicapten, en voor de organisatie en ondersteuning van verzorging thuis,
- hulpmiddelen die de moderne technologieën voor gehandicapten meer toegankelijk maken.

d) DRIVE : Dedicated Road Infrastructure for Vehicle Safety in Europe. Communautair actieprogramma voor onderzoek en ontwikkeling van informatie- en telecommunicatietechnologie op het gebied van het wegtransport. Het DRIVE programma zal de veiligheid in het verkeer verbeteren door standaardisatie, onderzoek, ontwikkeling en evaluatie van informatietechnologie in verband met het wegtransport (per jaar worden 150.000 mensen permanent gehandicapt als gevolg van verkeersongevallen in de Gemeenschap).

e) DELTA : Onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma ter bevordering van de toepassing van de nieuwe technologieën op het gebied van de informatie, de telecommunicatie en de televisie, op het gebied van onderwijs en opleiding.
De volgende terreinen verdienen de aandacht:
- acties voor aangepaste beroepsopleiding voor gehandicapten,
- onderwijs met behulp van de computer,
- maatregelen ter opheffing van belemmeringen van de communicatie.

7. Vervoer

a) Toegankelijkheid van vervoermiddelen: voorstel voor een richtlijn ter verbetering van de mobiliteit en het veilige vervoer naar het werk van werknemers met verminderde mobiliteit (goedgekeurd op 28.02.1991).

b) Verordening tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende een systeem voor vergoedingen in het geval van overboeking op lijnvluchten (goedgekeurd op 08.02.1991): artikel 4 van deze verordening bepaalt dat gehandicapten bij overboeking door luchtvaartmaatschappijen op luchthavens op het grondgebied van de Gemeenschap voorrang dienen te krijgen.

c) COST 322: onderzoek naar de perfectionering van autobussen met verlaagd platform en naar de aanpassing van haltes.

d) Onderzoek naar de informatie- en communicatiebehoeften van gehandicapten in verband met het gebruik van het openbaar vervoer.

e) Europees rijbewijs (Richtlijn van 29.07.1991): deze richtlijn bevat specifieke bepalingen die het fysiek gehandicapten (met name personen met een zintuigelijke handicap, epilepsie of diabetes) gemakkelijker moet maken een rijbewijs te halen. Met name is er een bepaling die houders van een rijbewijs B toestaat een minibus of een voertuig "voor sociaal gebruik", dat meer dan 3,5 ton weegt, te besturen.

f) Voorstel voor een richtlijn inzake normen voor de constructie van bussen en toeringcars: dit voorstel voor een richtlijn bevat speciale bepalingen betreffende de toegankelijkheid, de in- en uitgangen, de hoogte van de treden, de lengte van de gangpaden en de deuren van deze voertuigen (december 1990).

8. Belastingvoordelen en invoerrechten

a) Belastingvoordelen: wat betreft de BTW zal voor speciale apparaten voor gehandicapten en voor hun revalidatie gedurende een overgangsperiode een "nultarief" of een "verminderd tarief" toegepast worden.

b) Invoerrechten: vrijstelling van invoerrechten voor voorwerpen bedoeld voor gebruik door gehandicapten, onder bepaalde beperkende voorwaarden (Verordening 918/83). Een voorstel voor een wijziging houdt in dat een van die voorwaarden wordt afgeschaft, namelijk de eis dat er geen gelijkwaardig communautair produkt mag zijn. Deze vrijstelling is beperkt tot de invoer van gratis verstrekte produkten, waarbij de gever geen commerciële bedoelingen heeft (Richtlijn 82/181/EEG).

9. Vrijetijdsbesteding

a) Creativiteit: het opzetten van een coördinatiestructuur voor creatieve activiteiten op nationaal en Europees niveau (betreffende de Europese NGO EUCREA en de nationale NGO's die deze vertegenwoordigen in elk van de 12 Lid Staten). De taak van deze structuur is alle creatieve activiteiten (schilderen, muziek, theater, dans, enz.) te stimuleren en te coördineren, voor zover ze van therapeutische waarde zijn en de expressie en de zelfontplooiing bevorderen.

b) Sport: oprichting (nog gaande) van een coördinatiestructuur voor sportieve activiteiten door en voor gehandicapten, teneinde de onderlinge samenhang van acties op nationaal en Europees niveau te bevorderen.
Het opzetten van een Europese gegevensbank die alle bij sportieve activiteiten voor gehandicapten betrokken organisaties bevat (operationeel eind 1991 op compact disc).

c) Toerisme: maatregelen voor het opzetten van een coördinatiestructuur voor toeristische activiteiten voor gehandicapten op nationaal of Europees niveau. Daarnaast is in de mededeling van de Commissie over het toerisme een speciaal hoofdtsuk gewijd aan het "Sociale toerisme", met name ten behoeve van gehandicapten.

10. Consumentenbeleid

Het raadgevend comité voor het consumentenbeleid bestudeert regelmatig de initiatieven van de Commissie in verband met de specifieke behoeften van gehandicapten.

11. Buitenlandse betrekkingen

a) PHARE: communautair hulpprogramma voor de economische wederopbouw van de landen van Midden- en Oost Europa (Verordening 3906/89). Het PHARE programma omvat acties ten behoeve van Roemeense kinderen, met name de complete renovering van 17 centra voor gehandicapte kinderen.

b) TEMPUS: transeuropees mobiliteitsprogramma voor universiteitsstudies (1990-1994, besluit van 07.05.1990). Het TEMPUS programma omvat in het kader van het PHARE-programma drie acties waaraan gehandicapten kunnen deelnemen. Een in 1990 ingediend project betreft de opleiding van gehandicapten. Overigens is geconstateerd dat men zich meer bewust is geworden van de specifieke behoeften van gehandicapten.

12. Samenwerking met de ontwikkelingslanden

In het algemene kader van het samenwerkingsbeleid van de Europese Gemeenschap t.a.v. de ontwikkelingslanden is een van de voornaamste doelstellingen een zo groot mogelijk aantal personen in die landen toegang tot de gezondheidszorg te verschaffen, teneinde de gelijkheid en de sociale rechtvaardigheid te bevorderen. Een groot aantal communautaire projecten voor de ontwikkeling van de nationale systemen van gezondheidszorg in die landen omvatten activiteiten ten behoeve van gehandicapten, ofwel op het gebied van de preventie danwel op het gebied van de fysieke of sociale revalidatie.

Bijlage b : VOORLOPIGE BALANS VAN HET ACTIEPROGRAMMA HELIOS I

1. Politieke initiatieven

De politieke initiatieven zijn in het algemeen voortgekomen uit de activiteiten op alle niveaus, met name op seminars en conferenties, waaraan de gehandicapten en hun vertegenwoordigers hebben deelgenomen, evenals de netwerken voor de uitwisseling van ervaring en informatie. Op onderwijsgebied hebben bijvoorbeeld de conclusies van conferentie van Rotterdam (1989) geleid tot het opstellen van de Resolutie van 31 mei 1990. Deze resolutie heeft in de meeste Lid-Staten een stimulerend effect gehad en tot praktische maatregelen geleid.
In dit opzicht zijn de volgende documenten het vermelden waard:

- verslag over werkgelegenheid voor gehandicapten in de Gemeenschap, ingevolge de Aanbeveling van de Raad van 24 juli 1986, en de conclusies van de Raad van 12 juli 1989,

- Besluit van de Raad van 18 december 1989 betreffende de voortzetting van het HANDYNET-systeem in het kader van het HELIOS-programma,

- Resolutie van de Raad en van de ministers van Onderwijs van 31 mei 1990 betreffende de integratie van gehandicapte kinderen en jongeren in het gewone onderwijs,

- tussentijds verslag aan het Parlement en aan de Raad van 6 december 1990 over de tenuitvoerlegging van het HELIOS I-programma,

- voorstel voor een Resolutie van de Raad en van de ministers van Onderwijs over de integratie op school, betreffende de relatie tussen ouders en onderwijsgevenden,

- voorstel voor een Richtlijn van de Raad ter verbetering van de mobiliteit en het veilige vervoer van gehandicapte werknemers op weg naar het werk.

2. Technische samenwerking

Het voornaamste doel van de op dit gebied geplande activiteiten was het bevorderen van vernieuwing, het stimuleren van de uitwisseling van ervaringen en het bevorderen van de verspreiding van geslaagde experimenten door middel van de volgende maatregelen:

a) het intensiveren van de Europese samenwerking inzake bestaande modelactiviteiten in de Lid Staten.

b) het opzetten van een geautomatiseerde databank (HANDYNET) over de verschillende aspecten van het leven van gehandicapten, in de 9 talen van de Gemeenschap.

c) Europese netwerken

Na selectie van de deelnemers op voordracht van de regeringen zijn er 4 netwerken opgericht:

1) 50 centra en experimenten voor opleidingen of beroepsrevalidatie,

2) 21 lokale modelactiviteiten betreffende de integratie van gehandicapte kinderen en jongeren in het onderwijs,

3) 27 lokale modelactiviteiten betreffende de economische integratie,

4) 32 lokale modelactiviteiten op het gebied van de sociale integratie (toegankelijkheid, huisvesting, mobiliteit en vervoer),

dus in totaal 130 activiteiten, verspreid over de 12 Lid Staten.

Deze 4 netwerken zijn opgericht om de uitwisseling van ideeën en de overdracht van kennis en geslaagde experimenten tussen de Lid Staten te stimuleren. Dit gebeurt door middel van de organisatie van conferenties en seminars, studiebezoeken of opleidingsstages.

Aan de conferenties nemen alle partners van een netwerk deel, plus enkele externe partners. Het doel van de conferenties is enerzijds het verzekeren van samenhang op Europees niveau bij de ontwikkeling van nieuwe technieken, en anderzijds het bevorderen van een of meer bijzondere aspecten.

Aan de seminars, die zijn gewijd aan een specifiek onderwerp, nemen die leden van een netwerk deel, die zich in het bijzonder met dat thema bezighouden.

De conclusies van deze conferenties en seminars worden op grote schaal verspreid, zodat alle partners ze verder kunnen verspreiden en er ook zelf van kunnen profiteren voor hun eigen werk.

Op basis van deze informatie worden georganiseerd:

- ofwel studiebezoeken, waarbij de leden van een netwerk ter plaatse geslaagde activiteiten kunnen bestuderen, met het oog op een eventuele overdracht;

- danwel opleidingsstages, waarbij bijzonder doelmatig gebleken methoden of technieken bestudeerd en aangeleerd kunnen worden.

De resultaten van al deze acitiviteiten zijn moeilijk te kwantificeren, aangezien het de ontwikkeling en verbetering van ideeën en concepten betreft. Desalniettemin kan geconstateerd worden dat bepaalde Lid Staten, waar het sociale systeem minder ontwikkeld is, een grote behoefte aan informatie hebben, en geleidelijk profiteren van de ervaring van andere partners om een ontwikkelingsniveau te bereiken dat gelijkwaardig aan dat van de andere Lid Staten, waarbij zij momenteel ook geholpen worden door het HORIZON initiatief.

Bepaalde bijzonder interessante activiteiten, die ofwel spontaan danwel naar aanleiding van deze bijeenkomsten zijn ontwikkeld, verdienen vanwege hun succes bijzondere aandacht.

Op het gebied van de CENTRA EN EXPERIMENTEN VOOR BEROEPSOPLEIDING EN -REVALIDATIE moeten twee nieuwe activiteiten genoemd worden. De eerste betreft de revalidatie van personen met hersenletsel. Hier hebben drie centra in samenwerking de herintegratie van een aantal patiënten bewerkstelligd.

De tweede betreft de beroepsrevalidatie van psychische patiënten. Dit betreft de centra van ROTTERDAM en MAASTRICHT in Nederland, het centrum te THESSALONIKI in Griekenland, het centrum te OSNABRUCK in Duitsland en het centrum van EDINBURGH in Schotland.

Daarnaast hebben enkele centra activiteiten met een bijzonder hoog kwaliteitsniveau ontwikkeld, met name:

- het centrum van PENGWERN HALL (Wales) voor geestelijk gehandicapten, dat een compleet opleidingsprogramma ontwikkelt, dat loopt van de eenvoudigste dagelijkse bezigheden tot aan het aanvaarden van een gewone baan;

- de centra voor beroepsopleiding van WORMS (voor lichamelijk gehandicapten) en BAD VILBEL (lichamelijk of geestelijk gehandicapten) in Duitsland, waar de patiënten hogere vakdiploma's kunnen behalen;

- de beroepsschool van SAHVA te KOPENHAGEN (Denemarken), waar een flexibel opleidingsprogramma gecombineerd wordt met produktie voor de niet-beschermde markt;

- het QUEEN ALEXANDRA COLLEGE voor blinden te BIRMINGHAM (Verenigd Koninkrijk) dat visueel gehandicapten een compleet opleidings- en dienstenprogramma aanbiedt;

- het centrum "LA NOSTRA FAMIGLIA" van BOSISIO PARINI (Italië) voor kinderen met uiteenlopende handicaps, waar in nauwe samenwerking met een wetenschappelijk instituut een revalidatie programma op hoog niveau wordt uitgevoerd;

- het beroepencentrum van SAINT-ETIENNE (Frankrijk), dat een samenwerkingsmodel met ondernemingen heeft ontwikkeld;

- de "COPE FOUNDATION FOR THE MENTALLY HANDICAPPED" (Ierland), een voorbeeld van dienstverlening op allerlei gebied vanaf de vroegste jeugd tot de ouderdom.

Wat de LOCALE MODELACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE INTEGRATIE OP SCHOOL betreft, verdienen enkele specifieke acties vermeld te worden. Het betreft:

- de locale modelactiviteit van NORTHUMBERLAND (Verenigd Koninkrijk) voor de aanpassing en de inrichting van scholen met het oog op de integratie van zwaar gehandicapte kinderen en jongeren;

- de locale modelactiviteit van SWANSEA (Verenigd Koninkrijk) voor de bevordering van de integratie van gehandicapte jongeren in het gewone, voortgezette en hoger onderwijs;

- de locale modelactiviteit van THOLEN (Nederland) voor een systeem van samenwerking tussen instellingen voor gewoon en speciaal onderwijs, zodat men minder een beroep op het speciaal onderwijs hoeft te doen en de toegang tot het gewone onderwijs vergemakkelijkt wordt;

- de locale modelactiviteit van VALLADOLID (Spanje) voor de bevordering van de individuele integratie dankzij de bijstand van een multidisciplinair team;

- de locale modelactiviteit van SIENA (Italië) voor onderzoek op het gebied van de nieuwe technologieën, voor de samenwerking tussen alle voorzieningen en voor de uitwerking van een aan de stad aangepast plan;

- de locale modelactiviteit van HINNERUP (Denemarken) voor de individuele integratie op alle scholen en voor onderzoek op het gebied van de nieuwe technologieën.

Wat de LOCALE MODELACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE ECONOMISCHE INTEGRATIE betreft, kan gewezen worden op de volgende succesvolle locale initiatieven:

- de locale modelactiviteit te GENK-HASSELT (België) voor de ontwikkeling van een specifieke dienstverlening voor de plaatsing van gehandicapten, die bijzonder succesvol is;

- de locale modelactiviteit te SILKEBORG (Denemarken) voor een interessante filosofie en een uitgebreide ervaring met beroepsopleiding in het gewone beroepsopleidingssysteem;

- de locale modelactiviteit te ABENSBERG (Duitsland) voor de ontwikkeling van een zeer doelmatige begeleiding in het kader van de werkgelegenheid voor geestelijk gehandicapten;

- de locale modelactiviteit van TULLAMORE (Ierland) die zich op gestructureerde en doeltreffende wijze bezighoudt met beroepskeuzevoorlichting en werkgelegenheid voor gehandicapten;

- de locale modelactiviteit van RIETI (Italië) voor het verminderen van de afhankelijkheid van instellingen, de socialisatie en de basisopleiding van geesteszieken, enerzijds dankzij een realistische benadering van de arbeidsmarkt, en anderzijds in het kader van een coöperatieve drukkerij voor geestelijk gehandicapten, waar zij ook opgeleid worden in het gebruik van de nieuwe technologie;

- de locale modelactiviteit te LISSABON (Portugal) voor een coherente en met succes bekroonde aanpak van de beroepsopleiding van doven;

- de locale modelactiviteit te LONDEN (Verenigd Koninkrijk) voor de beroepsopleiding en de plaatsing op de arbeidsmarkt d.m.v. nieuwe technologieën en benaderingen;

- de locale modelactiviteit te MURCIA (Spanje) voor een systematische aanpak van de integratie van geestelijk gehandicapten;

- de locale modelactiviteit te BADAJOZ (Spanje) voor het beheer van een project voor de plaatsing van gehandicapten in semi-beschermde structuren.

Wat de LOCALE MODELACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE SOCIALE INTEGRATIE EN HET ZELFSTANDIG LEVEN betreft, verdienen de volgende activiteiten de aandacht:

- de locale modelactiviteiten van VAL DE MARNE (Frankrijk), ESCH SUR ALZETTE (Luxemburg) en ALAVA (Spanje) voor hulp bij het ontwikkelen van een zelfstandig leven en beroepsopleidingen voor geesteszieken die een langere periode in een instelling hebben doorgebracht;

- de locale modelactiviteiten van BANFF (Verenigd Koninkrijk), NYKOBING en FALSTER (Denemarken), VEILE (Denemarken) en WATERFORD (Ierland) voor een regionaal plan voor desinstitutionalisering, dat de basis legt voor voorzieningen voor hulp aan huis, beroepsopleiding en vrijetijdsbesteding voor geestelijk gehandicapten en geesteszieken;

- de locale modelactiviteiten te GIUGLIANO (Italië) en STUTTGART (Duitsland) voor de ontwikkeling van sociaal-psychiatrische diensten buiten instellingen, inclusief hulpdiensten voor noodgevallen, beroepsopleiding, werkgelegenheidsmodellen en vrijetijdsbesteding;

- de locale modelactiviteit te SAINT-QUENTIN-EN-YVELINES (Frankrijk) voor de sociale integratie door middel van aangepaste huisvesting, mobiliteit, vervoer en toegankelijkheid;

- de locale modelactiviteit te BORDEAUX (Frankrijk) voor de terugkeer naar huis, de technische hulpmiddelen, de aanpassing van de woning en hulpverlening in het dagelijks leven;

- de locale modelactiviteit te BELLUNO (Italië) voor opvoeding in het zelfstandig leven, technische hulpmiddelen en toegankelijkheid;

- de locale modelactiviteit te BOLOGNA (Italië) voor de controle van de omgeving van lichamelijk zwaar gehandicapten;

- de locale modelactiviteiten van LLANELLI (Verenigd Koninkrijk), LONDEN (Verenigd Koninkrijk) en BRIGHTON (Verenigd Koninkrijk) voor de participatie van gehandicapten aan het besluitvormingsproces en voor een van huis-tot-huis-vervoerssysteem.

d) Geautomatiseerd informatie- en documentatiesysteem HANDYNET

HANDYNET is een geautomatiseerd Europees meertalig informatiesysteem dat de volgende gebieden bestrijkt:

- technische hulpmiddelen voor motorisch, visueel en communicatief gehandicapten, en onderwijsprogrammatuur,

- beroepsopleiding en werkgelegenheid,

- toegankelijkheid en vervoer,

- sport, vrijetijdsbesteding, toerisme, creativiteit, enz.

Overeenkomstig het besluit van de Raad van 18 december 1989 hebben de activiteiten in verband met het voltooien en operationeel maken van de HANDYAIDS module over technische hulpmiddelen voor motorisch, visueel, auditief, geestelijk of communicatief gehandicapten, prioriteit gekregen.

Het systeem werkt via drie componenten:

1. een databank

2. elektronische post

3. een elektronische nieuwsbrief.

Het HANDYNET systeem, een geheel nieuwe ontwikkeling in Europa, is geleidelijk ontwikkeld en in 1990 operationeel geworden, dankzij de medewerking van deskundigen uit alle landen.

Met de nationale verzamelcentra zijn door de desbetreffende regeringen gecontroleerde contracten getekend. Deze contracten, die de rechten en plichten van alle partners van het systeem, met inbegrip van de Commissie, vastleggen, zijn getekend tussen juni 1990 en februari 1991.
De gegevensverzameling in samenwerking met de gecontracteerde centra is geleidelijk op gang gekomen, na installatie van de werkstations en de opleiding van het personeel, waarover al tijdens de opbouwfase was besloten.
Daardoor zijn alle Lid Staten in staat geweest al vanaf het begin van 1991 met de gegevensverzameling te beginnen.
Deze verzameling vond plaats via het telefoonnet, een bijzonder langzame en kostbare methode. Een nieuwe ontwikkeling is het gebruik van interfases, waardoor de gegevens automatisch omgezet kunnen worden. Hierdoor was het mogelijk tot 23.09.1991 13.316 gegevens bijeen te brengen. Dankzij de samenwerking van de nationale verzamelcentra in de verbindingsgroep zijn de verzamelfiches, die zeer complex waren, vereenvoudigd, en is het systeem zelf en het functioneren daarvan verbeterd. Volgens de plannen zal in de komende maanden de CD-ROM techniek ingevoerd worden, d.w.z. compact discs, die gemakkelijk en snel verspreid kunnen worden. Verder dienen de informatie- en adviescentra, die de gehandicapten moeten voorlichten, verder ontwikkeld te worden. Het initiatief daartoe valt onder verantwoordelijkheid van de Lid Staten. Door de technische ontwikkeling zullen de gegevens ook in beeld en geluid verspreid kunnen worden, zodat alle categorieën gehandicapten er gebruik van zullen kunnen maken, (vocale synthese, braille).

3. Samenwerking met de NGO's

Tot nu toe heeft de Commissie een financiële bijdrage geleverd aan 163 activiteiten met een Europese dimensie van de Europese NGO's (EURAS). In de loop van HELIOS I is prioriteit verleend aan samenwerking met Europese NGO's die representatief zijn voor een handicap of een integratieprobleem. Deze samenwerking is in de loop van het HELIOS programma versterkt en heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- permanente dialoog,

- advies aan de Commissie over technische problemen, na raadpleging van hun nationale organisaties,

- medewerking bij het opstellen van technische criteria in verband met de ontwikkeling van politieke initiatieven,

- verspreiding van informatie betreffende het HELIOS programma,

- samenwerking met andere activiteiten van het HELIOS programma.

In het kader van haar samenwerking met de Europese NGO's, georganiseerd op basis van jaarlijkse actieprogramma's met een Europese dimensie, financiert de Commissie conferenties, seminars, studiebezoeken, opleidingsstages en andere samenwerkingsactiviteiten met een Europese dimensie. Van de 50 Europese NGO's zijn er 30 lid van de dialooggroep en 9 van de verbindingsgroep van HELIOS.

Overigens hebben bepaalde activiteiten van de gesubsidieerde NGO's een hoog niveau bereikt. De volgende activiteiten zijn daar goede voorbeelden van:

Europese actie van gehandicapten (E.A.H.)

In november 1989 is in Aken (Duitsland) een seminar over werkgelegenheid voor geestelijk en lichamelijk gehandicapten gehouden. Het doel was na te gaan welke mogelijkheden er bestaan om de kansen van gehandicapten op de gewone arbeidsmarkt te bevorderen.

Federatie van Gezinsorganisaties in de Europese Gemeenschap (COFACE)

In april 1991 hebben COFACE en de Association des Paralysés de France in Straatsburg een conferentie gehouden over "Vrij verkeer en vestigingsrecht voor gehandicapten in de EG". Het doel was gezamenlijk een "resolutie" betreffende dit centrale thema op te stellen.

Eurolink - Age

In maart 1990 organiseerde Eurolink-Age een Europees seminar in Florence met als thema "Ouder worden en handicap". Het doel van dit seminar was deze twee onderwerpen te bespreken en op Europees niveau een verband te leggen. Er is een eindrapport opgesteld, dat ook een "Europese praktijkcode" betreffende handicap en ouder worden omvat. De Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad hebben overigens bij het opstellen van een globaal beleid rekening gehouden met dit document.

International League of Societies for Persons with a Mental Handicap

De ILSMH heeft in juni 1991 haar jaarvergadering gehouden. De doelstellingen waren enerzijds het te volgen beleid inzake de woonomstandigheden van geestelijk gehandicapte volwassenen in Europa te bepalen, en anderzijds de ethische problemen te bespreken die zich met name bij biomedisch onderzoek voordoen.

Internationale Federatie van Arbeids- en Burgerinvaliden (FIMITIC)

De FIMITIC heeft in juni 1990 in Denemarken een congres gehouden over de mogelijkheden voor zelfstandig leven en hulpdiensten voor gehandicapten. Het congres werd afgesloten met de unanieme goedkeuring van een resolutie betreffende de grondrechten van de gehandicapte.

Mobility International

Het begin december 1990 in Milaan gehouden seminar had tot doel de rechtspositie van gehandicapten in de loop van hun leven te vergelijken.

Rehabilitation International European Communities Association (RI-ECA)

RI-ECA heeft in samenwerking met het Spaanse ministerie van Sociale Zaken Inserso in november 1988 in Spanje een Europees seminar georganiseerd over de vergelijking van inkomens, verstrekkingen en dienstverlening, met het oog op de harmonisatie van de sociale bescherming in de Gemeenschap. Er is een eindverslag met samenvatting gepubliceerd over uitkeringen, dienstverlening en sociale bescherming.

Union Européenne des Aveugles (U.E.A.)

In december 1988 is in Kopenhagen een conferentie gehouden over nieuwe technieken en nieuwe opleidingen voor blinde telefonistes. De conferentie heeft geleid tot een belangrijke politieke standpuntbepaling van de U.E.A.: positieve discriminatie, opleiding, permanent overleg met ondernemingen, en de oprichting van een Europees forum voor onderling contact en voor de uitwisseling van ervaringen en van technische en technologische informatie.

European Community Regional Secretariat of the World Federation of the Deaf - ECRS

Tijdens de onderwijsconferentie in Athene is de "Verklaring van de 10 rechten van dove kinderen" goedgekeurd. Deze verklaring is opgesteld tijdens een HELIOS seminar over integratie op school te Rotterdam in 1989, en heeft sindsdien al veel tot veranderingen bijgedragen. Aan de Universiteit van Patras in Griekenland is een vakgroep voor dovenonderwijs opgericht, en men heeft besloten op Portugese scholen gebarentaal in te voeren. Het verslag heeft ook gediend als basis voor verschillende latere conferenties (opleiding en werkgelegenheid, rechten van dove studenten en tweetalig onderwijs).

European Regional Council of the World Federation for Mental Health (ERC-WFMH)

In juni 1991 heeft de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid in samenwerking met de ERC-WFMH in België het eerste Europese congres voor gezinsleden van geesteszieken georganiseerd. Er is een manifest opgesteld over de rechten van de geesteszieke en zijn familieleden.

Creativiteit - Sport - Toerisme

In de loop van het HELIOS I programma (1988-1991) heeft zich een opmerkelijke groei en ontwikkeling voorgedaan van organisaties die zich bezighouden met sport en creativiteit voor gehandicapten.

Tegelijkertijd spelen creativiteit en sport een steeds belangrijker rol, aangezien zij bijdragen tot de verdere integratie van gehandicapten, dankzij de uitwisseling van ideeën of ervaringen tussen de verschillende Lid Staten.

Op initiatief van de Commissie van de Europese Gemeenschappen is de internationale organisatie EUCREA opgericht; deze organisatie houdt zich bezig met creativiteit voor en door gehandicapten, en is gebaseerd op nationale comités in de twaalf Lid Staten. Deze vereniging tracht creatieve activiteiten op nationaal en Europees niveau te stimuleren en te coördineren. In de loop van het HELIOS I programma zijn ongeveer 350 creatieve projeten geëvalueerd, waarvan 127 een subsidie van de Commissie ontvangen hebben. Deze projecten omvatten alle vormen van artistieke expressie, maar ook alle categorieën handicaps. Zij omvatten de organisatie van conferenties, seminars en tentoonstellingen van creatieve uitingen, en ook de ontwikkeling van de mogelijkheden voor gehandicapten: deze activiteiten lopen uiteen van muziek en theater tot audiovisuele produkties, en van schilderen tot literatuur. Er worden beurzen verstrekt ter ondersteuning van gehandicapte artiesten en van anderen die creatief werkzaam zijn.

Op het gebied van de sport is bij contacten met een groeiend aantal organisaties van gehandicapten gebleken dat een coördinatiestructuur noodzakelijk is, zowel op nationaal als op communautair niveau. De Commissie steunt dit initiatief, omdat het de organisatie van deze evenementen zal vergemakkelijken. In de periode 1988-1991 heeft de Commissie 50 projecten betreffende verschillende sportieve activiteiten en verschillende categorieën handicaps gesubsidieerd.

Wat reizen voor gehandicapten betreft heeft de British Tourist Board in maart 1991 in samenwerking met de Commissie een Europese conferentie georganiseerd met de titel "Toerisme voor allen". Deze conferentie, die werd geopend door de Britse staatssecretaris voor toerisme, was meer gericht op de toerisme industrie en de mogelijkheden voor aangepaste aanbiedingen voor gehandicapten dan op de sociale dienstverlening of op de gehandicaptenorganisaties.
De deelnemers hebben er met nadruk op gewezen dat bij de opleiding van architecten rekening moet worden gehouden met de behoeften van alle toeristen, ook die van gehandicapten.
Verder meende men dat er naar gestreefd moet worden dat de reisbureaus systematisch overleg plegen met organisaties of specialisten op het gebied van de gehandicaptenzorg.

4. Bewustmaking van het publiek

De bewustmaking van het publiek is buitengewoon belangrijk. Het doel is de mentaliteit en de opvattingen van een groot deel van de bevolking te veranderen. In dit verband neemt de samenwerking met media een steeds belangrijker plaats in. Er is een overeenkomst gesloten met een tv-station over het audiovisueel verslaan van grote manifestaties. Bij veel beurzen en tentoonstellingen is een HELIOS stand te vinden, waar in rechtstreeks contact met gehandicapten en met beroepskrachten informatie verspreid kan worden.

De Commissie organiseert elk jaar wedstrijden en kent prijzen toe op het gebied van het zelfstandig leven van gehandicapten (toegankelijkheid, vervoer, huisvesting). Tijdens de Europese conferenties van Brussel (1989) en Brighton (1991) zijn 29 prijzen toegekend voor geslaagde projecten zoals:

- de ontwikkeling van een apparaat dat in rolstoelen kan worden ingebouwd en waardoor die (statische of mobiele) obstakels kunnen overwinnen en stoppen als er iemand voor ze langs loopt; dit hulpmiddel is zeer nuttig in het dagelijks leven en maakt het ernstig gehandicapten mogelijk zich voort te bewegen zonder anderen of zichzelf in gevaar te brengen (België);

- infraroodzenders op strategische plaatsen in openbare gebouwen (stations, postkantoor, enz.) die instructies of informaties betreffende de mobiliteit van blinden verstrekken (Duitsland);

- de aanpassing van openbare vervoermiddelen (bus, metro), te Bilbao (Spanje) voor alle soorten handicaps (hefplatformen, opritten, mondelinge informatie en informatie in braille);

- de opvoeding in zelfverzorging en zelfstandig leven van geestelijk gehandicapte jonge volwassenen in een centrum waar alle noodzakelijke uitrusting aanwezig is en waar buiteninstitutionele activiteiten worden aangeboden (Italië);

- de renovatie en aanpassing van woningen, volgens een origineel ontwerp, in een wijk nabij het centrum van Edinburgh (Groot-Brittannië), waarbij gebruik gemaakt is van de ervaringen van gehandicapten; dit project maakt zelfstandig leven binnen een groep en sociale integratie mogelijk.

Andere belangrijke resultaten zijn de aanpassing van de luchthaven Heathrow bij Londen, de aanpassing van een zeilschip aan de behoeften van gehandicapten, het verlenen van beurzen aan gehandicapte artiesten en de verbetering van de toegankelijkheid van een groot aantal Europese musea.

5. Studies

De volgende studies, die in de loop van het HELIOS I programma zijn uitgevoerd, zijn van essentieel belang voor het vaststellen van nieuwe beleidslijnen, en met name voor de presentatie van de nieuwe politieke initiatieven:

- auteursrechten op kunstwerken van geestelijk gehandicapte artiesten,
- de beschermde werkplaatsen in Europa,
- de gehandicapte vrouwen,
- de gehandicapten en de nieuwe technologieën,
- beroepsbezigheden en vrijetijdsbesteding voor personen die geestelijk of zwaar lichamelijk gehandicapt zijn en voor meervoudig gehandicapten,
- mobiliteit en vervoer van gehandicapten,
- de werkgelegenheidssituatie van gehandicapten,
- statistieken over de situatie van gehandicapten,
- onderzoek bij de revalidatiecentra van de Lid Staten,
- onderzoek naar de positie van doven in de Europese Gemeenschap,
- vergelijking van de systemen van sociale zekerheid van de Lid Staten, met het oog op een harmonisatie ten behoeve van gehandicapten.

6. Overlegstructuren

De Commissie streeft met de overlegstructuren van het HELIOS programma twee doelen na, namelijk enerzijds een zo groot mogelijke duidelijkheid over al haar activiteiten en anderzijds de participatie van de rechtstreeks betrokken gehandicapten aan het besluitvormingsproces. Deze structuren zijn:

- een raadgevend comité met twee regeringsvertegenwoordigers per Lid Staat;
- een verbindingsgroep, samengesteld uit de regeringsvertegenwoordigers van het raadgevend comité, vertegenwoordigers van negen NGO's met een Europese dimensie en van werkgevers- en werknemersorganisaties;

- de werkgroepen "integratie op school", "Werkgelegenheid voor gehandicapten", "Mobiliteit en vervoer", die bestaan uit regeringsdeskundigen die de Commissie van advies dienen inzake de verschillende aspecten van de integratie;

- een dialooggroep, die op het moment bestaat uit ongeveer 30 NGO's, geselecteerd op grond van hun representativiteit op Europees of internationaal niveau op een speciaal gebied;

- verschillende technische werkgroepen, samengesteld uit deskundigen, zoals de technische coördinatiegroep van HANDYNET.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot vaststelling van een derde communautair actieprogramma ten behoeve van gehandicapten HELIOS II (1992-1996)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op de artikelen 128 en 235,

Gelet op Besluit 63/266/EEG van de Raad van 2 april 1963 houdende vaststelling van de algemene beginselen voor de toepassing van een gemeenschappelijk beleid met betrekking tot de beroepsopleiding[1], inzonderheid het tiende beginsel daarvan,

Gezien het voorstel van de Commissie[2],

Gezien het advies van het Europees Parlement[3],

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité[4],

Overwegende dat de voltooiing van de interne markt met haar sociale dimensie en de daardoor teweeggebrachte veranderingen, de snelle technische ontwikkelingen en de complexere arbeidsmarkten tot het treffen van passende maatregelen ten behoeve van gehandicapten nopen;

---

(1) PB nr. 63 van 20.4.1963, blz. 1338/63.
(2) PB nr.
(3) PB nr.
(4) PB nr.

Overwegende dat de conclusies van de Raad en van de Ministers van Onderwijs, in het kader van de Raad bijeen, van 14 mei 1987 betreffende een Europees samenwerkingsprogramma inzake de integratie van gehandicapte kinderen in het gewone onderwijs(5) en de resolutie van de Raad en de Ministers van Onderwijs, in het kader van de Raad bijeen, van 31 mei 1990(6) bevestigen dat het noodzakelijk is de fysieke hinderpalen te verwijderen, gebruik te maken van flexibele onderwijsmethoden die aan de individuele behoeften zijn aangepast en die de overgang naar beroepsopleiding en beroepsleven en naar het leven als volwassene vergemakkelijken, een zo actief mogelijke samenwerking met gespecialiseerde instellingen op te zetten, de door de nieuwe technologieën op onderwijsgebied geboden mogelijkheden te benutten en de banden tussen het gezin, de samenleving, de sociale diensten, de gezondheidsdiensten en het arbeidsbestel te versterken;

Overwegende dat het HANDYNET-systeem, door het beschikbaar worden van de module over technische hulpmiddelen, bijdraagt tot het scheppen van gunstiger voorwaarden voor de integratie van gehandicapten en tot het informeren van zich voor het integratieproces van gehandicapten inzettende instellingen, beroepsgroepen en verenigingen over toegepast onderzoek op het gebied van technische hulpmiddelen; dat het Handynet-systeem derhalve voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het onderhavige programma van fundamenteel belang is;

Overwegende dat het onderhavige programma tot doel heeft de op nationaal, regionaal en lokaal niveau ondernomen acties aan te vullen, met name door voor uitwisselingen van desbetreffende ervaringen en informatie te zorgen;

Overwegende dat, zoals verklaard in Titel I, punt 26, van het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden(7), iedere gehandicapte, ongeacht de oorsprong en de aard van zijn handicap, voor concrete aanvullende maatregelen ter bevordering van zijn maatschappelijke en beroepsintegratie in aanmerking dient te kunnen komen; dat deze maatregelen, afgestemd op de capaciteiten van de betrokkenen, met name op beroepsopleiding, ergonomie, toegankelijkheid, mobiliteit, vervoermiddelen en huisvesting betrekking moeten hebben;

---

(5) PB nr. C 211 van 8.8.1987, blz. 1.
(6) PB nr. C 162 van 3.7.1990, blz. 2.
(7) COM(89) 471 def.

Overwegende dat in de Mededeling van de Commissie over haar actieprogramma(8) betreffende de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden nadrukkelijk erop wordt gewezen dat in het kader van de sociale dimensie van de verwezenlijking van de interne markt in 1992 in de Lid-Staten bij voorrang maatregelen voor het ontwikkelen en intensiveren van een samenhangend en globaal beleid ter bevordering van de beroeps- en sociale integratie en van het zelfstandig leven van gehandicapten, zowel op nationaal als op communautair niveau, moeten worden genomen; dat het Europese integratiebeleid voor gehandicapten dient te worden voortgezet en geïntensiveerd, ten einde één van de meest kansarme groepen van de bevolking meer gelijke kansen te bieden;

Overwegende dat, aangezien dit besluit enerzijds uitvoering geeft aan beginselen inzake de tenuitvoerlegging van een gemeenschappelijk beleid inzake de beroepsopleiding en ter bevordering van de werkgelegenheid van gehandicapten en anderzijds aan maatregelen die, met inbegrip van op de functionele revalidatie, de integratie op school, de sociale integratie en het zelfstandig leven van gehandicapten gerichte maatregelen, moeten worden getroffen om één van de doelstellingen van de Gemeenschap te verwezenlijken, zonder dat het Verdrag in de daartoe vereiste specifieke bevoegdheden voorziet, zowel artikel 128 als artikel 235 van het Verdrag als rechtsgrondslagen dienen te gelden,

BESLUIT:

ARTIKEL 1

Een communautair actieprogramma ter bevordering van de integratie op school, van de beroeps-, de economische en de sociale integratie alsmede van het zelfstandig leven van gehandicapten (HELIOS II-programma), hierna "HELIOS II" genoemd, wordt vastgesteld voor het tijdvak van 1 januari 1992 tot en met 31 december 1996.

ARTIKEL 2

Voor de doeleinden van HELIOS II wordt onder "gehandicapten" verstaan: personen met ernstige gebreken of handicaps die het gevolg zijn van lichamelijke, waaronder zintuiglijke, of geestelijke, waaronder psychische, aandoeningen en die het verrichten van een voor de mens als normaal beschouwde activiteit of functie belemmeren of beletten.

(8) COM(89) 568 def., blz. 53-54.

ARTIKEL 3

Op het gebied van de functionele revalidatie, de integratie op school, de beroepsopleiding en -revalidatie, de economische en de sociale integratie alsmede het zelfstandig leven van gehandicapten bestaan de doelstellingen van HELIOS II uit:

a) het voortzetten van de ontwikkeling van een globaal communautair integratiebeleid, dat op de beste en de doeltreffendste innoverende experimenten en methoden in de Lid-Staten is gebaseerd;

b) het vaststellen welke vernieuwende benaderingen en maatregelen met het oog op een betere onderlinge afstemming en coördinatie van de overeenkomstig punt a) gevoerde acties dienen te worden bevorderd;

c) het voortzetten van de ontwikkeling van activiteiten inzake uitwisselingen en informatie die een positieve bijdrage overeenkomstig punt a) kunnen leveren en een zo breed mogelijke verspreiding daarvan bevorderen;

d) het intensiveren van de samenwerking met niet-gouvernementele organisaties met een Europese dimensie.

ARTIKEL 4

1. De algemene acties ter verwezenlijking van de in artikel 3 bedoelde doelstellingen bestaan uit:

   a) het coördineren, ondernemen en stimuleren van activiteiten op basis van nader bepaalde jaarlijkse thema's, die op het bevorderen van vernieuwing, het vergemakkelijken van uitwisselingen van ervaringen en het aanmoedigen van de verspreiding van geslaagde experimenten en de overdracht van doeltreffende methoden zijn gericht. Deze activiteiten impliceren dat de gehandicapten, hun gezinnen, de vertegenwoordigende organisaties, deskundigen, onderzoekers, beroepsbeoefenaren op dit gebied, vrijwilligers en sociale partners daarbij nauw worden betrokken;

b) het voorzien in de informatiebehoefte van gehandicapten door middel van het voortzetten, in het kader van het geautomatiseerde informatie- en documentatiesysteem HANDYNET en op basis van nationale gegevens, van het verzamelen, het op Europees niveau standaardiseren, het bijwerken, het uitwisselen en het verbreiden van de door de nationale centra voor gegevensverzameling en informatie in de Lid-Staten vergaarde informatie.

Het HANDYNET-systeem dient mede ter bevordering van het onderzoek naar en de produktie van technische hulpmiddelen door het opstellen van een inventaris van toegepast onderzoek op dit gebied;

c) het bevorderen van de deelname van gehandicapten in het kader van bestaande communautaire programma's, met name op het gebied van opleiding en voorbereiding op het beroepsleven, nieuwe technologieën, beroepsopleiding en werkgelegenheid, gelijke rechten voor vrouwen, onderwijs in vreemde talen, en van de mobiliteit en de uitwisseling van jongeren binnen de Gemeenschap;

d) het zorgen voor een nauwere coördinatie met door intergouvernementele organisaties ondernomen activiteiten en voor samenwerking met andere activiteiten op internationaal niveau op de in artikel 3 bedoelde gebieden.

2. De specifieke acties ter verwezenlijking van de in artikel 3 bedoelde doelstellingen worden in de bijlage genoemd.

ARTIKEL 5

De Commissie draagt zorg voor de uitvoering van HELIOS II.

ARTIKEL 6

1. De Commissie wordt bijgestaan door een Raadgevend Comité, hierna "Comité" genoemd, bestaande uit twee regeringsvertegenwoordigers van elke Lid-Staat en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. Het advies van het Comité wordt gevraagd:
- voor de oprichting en bij de vaststelling van de selectiecriteria, van de communautaire netwerken van vernieuwende acties voor locale integratie en voor uitwisselingen (A.I.L.E.);
- voor het opstellen van de lijst van jaarlijkse thema's die in conferenties, seminars, en studiebezoeken die in het kader van deze netwerken worden georganiseerd, aan de orde zullen komen;
- over iedere, in het raam van de toepassing van artikel 4 te ondernemen algemene of specifieke actie.

3. De vertegenwoordiger van de Commissie legt het Comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het Comité brengt binnen een termijn die de Voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie advies uit over dit ontwerp, zo nodig door middel van een stemming.

Het advies wordt in de notulen opgenomen; voorts heeft iedere Lid-Staat het recht te verzoeken dat zijn standpunt in de notulen wordt opgenomen.

De Commissie houdt zoveel mogelijk rekening met het door het Comité uitgebrachte advies. Zij brengt het Comité op de hoogte van de wijze waarop zij rekening heeft gehouden met zijn advies.

ARTIKEL 7

1. De Commissie legt over de uitvoering van HELIOS II vóór 31 december 1994 aan het Europees Parlement, aan de Raad en aan het Economisch en Sociaal Comité een tussentijds evaluatieverslag voor.

2. De Commissie legt over de uitvoering en de resultaten van HELIOS II vóór 1 juli 1997 aan het Europees Parlement, aan de Raad en aan het Economisch en Sociaal Comité een volledig verslag voor.

Gedaan te Brussel, Voor de Raad

BIJLAGE

SPECIFIEKE ACTIES TER VERWEZENLIJKING VAN DE IN ARTIKEL 3 VAN HET BESLUIT GENOEMDE DOELSTELLINGEN

1. ALGEMENE OPMERKINGEN

De onderhavige specifieke acties worden door de Commissie uitgevoerd in overleg met de Lid-Staten, de verenigingen van gehandicapten en hun families, de sociale partners en de beroeps- en vrijwilligersinstellingen die werkzaam zijn op het gebied van de integratie van gehandicapten.

De voorwaarden voor en de wijzen van deelname van de partners van de netwerken, van het HANDYNET-systeem en van de Europese niet-gouvernementele organiaties worden hieronder vastgesteld.

Bovendien wordt in het bijzonder de nadruk gelegd op de rol van de nieuwe technologieën bij de integratie van gehandicapten. Door de onderwijskundige en praktische mogelijkheden die deze nieuwe technologieën bieden kunnen de ontwikkeling van leermiddelen, de aanpassing van werkplekken en van communicatie- en vervoermiddelen bevorderd worden, en kan het isolement van gehandicapten doorbroken worden.

2. COMMUNAUTAIRE NETWERKEN VAN VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE EN VOOR UITWISSELINGEN (AILE's) *

2.1 Algemene voorwaarden voor en wijzen van deelname van de AILE's.

2.1.1. De leden van elk netwerk moeten in elke Lid-Staat vernieuwende instellingen van hoog niveau, die op het gebied van de integratie als zodanig erkend worden en die duidelijk belang bij en ervaring met dit gebied hebben, vertegenwoordigen.

De AILE's worden door de Commissie op voordracht van de Lid-Staten benoemd tot lid van een netwerk en kunnen vervangen worden.

AILE's die lid van een netwerk willen worden, dienen zich te verplichten tot het verwezenlijken van nader bepaalde en aan concrete en vernieuwende thema's gekoppelde doelstellingen.

* De afkorting AILE wordt in alle talen van de Gemeenschap gebruikt (uitspraak: "aile" in het Frans).

Iedere AILE stelt een jaarlijks programma van activiteiten met een communautaire dimensie op, met bijbehorend tijdschema. Iedere AILE verplicht zich op communautair niveau samen te werken en de verkregen informatie te verspreiden onder de andere partners van haar netwerk en van het externe netwerk.

Het activiteitenprogramma van een netwerk bestaat uit studiebezoeken, opleidingsstages, seminars, conferenties en andere samenwerkingsactiviteiten met een Europese dimensie, en wordt opgesteld op basis van de jaarlijks door de Commissie in overleg met de Lid-Staten vastgestelde thema's.

In combinatie met de activiteiten van ieder communautair netwerk worden positieve acties, onderzoeken en samenwerking met de Europese niet-gouvernementele organisaties (EURAS) en de Lid-Staten georganiseerd.

De AILE's kunnen in werkgroepen samengebracht worden, met de opdracht verschillende thema's in verband met het integratieproces uit te werken. Er zal een evaluatiegroep opgericht worden.

De AILE's dienen nauw samen te werken met de betrokken vertegenwoordigers van de lokale, regionale en nationale overheden, met Europese niet-gouvernementele organisaties, en ook met representatieve organisaties en verenigingen van gehandicapten, hun families, beroepskrachten en vrijwilligers.

2.1.2. Financiële bijdrage van de Gemeenschap: tot 50% voor conferenties, (in samenwerking met de nationale overheden), tot 100% voor seminars, activiteiten van werkgroepen, studiebezoeken, opleidingsstages en het uitgeven van een tijdschrift.

2.2 Specifieke acties

2.2.1. **Communautair netwerk VAN VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE en VOOR UITWISSELINGEN op het gebied van de functionele revalidatie (AILE I)**

Het opzetten van een netwerk **VAN VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE en UITWISSELINGEN, samengesteld uit revalidatiecentra (AILE I)** op basis van nader bepaalde en gedetailleerde criteria. Dit netwerk heeft tot taak de uitwisseling van informatie en ervaringen betreffende de principes en criteria van een coherente en volledige functionele revalidatie te vergemakkelijken (vroegtijdig ingrijpen, veel omvattende benadering, continuïteit, multidisciplinaire geïndividualiseerde behandelingen).

De AILE's worden bij de vergaderingen van het netwerk vertegenwoordigd door personen die zich beroepsmatig en voltijds met revalidatie bezighouden.

2.2.2. **Communautair netwerk VAN VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE** INTEGRATIE en UITWISSELINGEN op het gebied van het onderwijs (AILE II)

Organisatie van een netwerk **VAN VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE en UITWISSELINGEN op het gebied van het onderwijs (AILE II)** op basis van nader bepaalde en gedetailleerde criteria. Dit netwerk heeft tot taak de uitwisseling van informatie en ervaringen voor het kleuter-, basis-, voortgezet, universitair en para-universitair onderwijs en voor bij- en nascholing te vergemakkelijken.

Dit netwerk zet de uitvoering van het Europese samenwerkingsprogramma inzake integratie op school van gehandicapten (87/C22/01) en van de Resolutie (90/C162/C2) betreffende de tenuitvoerlegging van de integratie van gehandicapte kinderen en jongeren in het gewone onderwijs voort.

2.2.3. **Communautair netwerk VAN VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE EN UITWISSELINGEN op het gebied van de beroepsopleiding en de werkgelegenheid (AILE III)**

Hergroepering van het netwerk van centra voor beroepsopleiding en -revalidatie en van het netwerk van lokale modelactiviteiten op het gebied van de economische integratie (AML II) van het eerste HELIOS-programma in een nieuw netwerk van **VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE en UITWISSELINGEN op het gebied van de beroepsopleiding en de werkgelegenheid (AILE III)**, op basis van nader bepaalde en gedetailleerde criteria. Dit netwerk heeft tot taak de uitwisseling van informatie en ervaringen betreffende de principes en criteria van de beroepsopleiding en de werkgelegenheid te vergemakkelijken, met name wat betreft thema's zoals keuzevoorlichting en beoordeling, vernieuwende opleidingen, werkgelegenheid, beschermd werk (met name sociale werkplaatsen) en de overgang naar gewoon werk, evenals de aanpassing van arbeidsplaatsen en de beoordeling van de arbeidsgeschiktheid.

Dit netwerk zet de tenuitvoerlegging voort van aanbeveling 86/379/EEG en van conclusie 89/0173/01 over werkgelegenheid voor gehandicapten in de Gemeenschap, en werkt mee aan de toepassing van het gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden.

De Commissie bevordert de invoering van een "Europese praktijkcode" voor de integratie op de arbeidsmarkt, opgesteld in samenwerking met de Lid-Staten.

2.2.4. Communautair netwerk van VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE en UITWISSELINGEN op sociaal gebied (AILE IV)

Omvorming van het netwerk van lokale modelactiviteiten op het gebied van de sociale integratie (AML III) van het eerste HELIOS-programma in een netwerk **VAN VERNIEUWENDE ACTIES VOOR LOKALE INTEGRATIE en UITWISSELINGEN op sociaal gebied (AILE IV)**, op basis van nader bepaalde en gedetailleerde criteria. Dit netwerk heeft tot taak de uitwisseling van informatie en ervaringen te vergemakkelijken en een zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk beroepsleven te bevorderen, evenals een volwaardig sociaal leven, vooral op het gebied van de rechten van gehandicapten, hun rol in de samenleving, de toegankelijkheid van woningen, steden en openbaar vervoer, en de opheffing van bouwkundige, psychologische en communicatiebelemmeringen.

Uitwisselingen van ervaringen op het gebied van de toegankelijkheid van openbare gebouwen (inclusief gebouwen met een culturele of ontspanningsfunctie), de aanpassing van woningen (inclusief de uitrusting en hulp aan huis om een onafhankelijk leven in een eigen woning mogelijk te maken) en van de begeleiding op het gebied van mobiliteit en vervoer voor gehandicapten.

3. GEAUTOMATISEERD INFORMATIE- EN DOCUMENTATIESYSTEEM HANDYNET

3.1 Algemene voorwaarden voor en wijzen van deelname van de nationale centra voor de coördinatie van de gegevensverzameling en van de nationale informatie- en adviescentra.

De nationale centra voor de coördinatie van de gegevensverzameling hebben tot taak de op nationaal niveau verzamelde gegevens betreffende integratie op verschillende gebieden, en eventueel ook betreffende commerciële of niet-commerciële organisaties en betreffende de geldende wettelijke voorschriften in de verschillende Lid-Staten, aan een centrale computer door te geven.

De nationale informatie- en adviescentra hebben tot taak de gehandicapten en de beroepskrachten met behulp van de op communautair niveau verzamelde gegevens te informeren en te adviseren over het sociaal-economische integratieproces.

3.2 Specifieke activiteiten

Voortzetting van de ontwikkeling van de module over de technische hulpmiddelen, gids met informatie over produkten en commerciële en niet-commerciële organisaties die met deze produkten te maken hebben, en een overzicht van de wettelijke bepalingen betreffende die produkten.

Uitbreiding van het HANDYNET systeem door het creëren van nieuwe modules betreffende werkgelegenheid en vakopleiding, sport, creativiteit, toerisme en andere vormen van vrijetijdsbesteding, een overzicht van onderzoekactiviteiten, documentatie, een meertalig glossarium en statistische gegevens.

Tenuitvoerlegging van positieve en op de toekomst gerichte acties ter stimulering van de aanpassing van nieuwe technologieën aan de behoefte van gehandicapten, en ter bevordering van onderzoek.

Financiële bijdrage van de Gemeenschap: tot 100% (voor de dekking van de Europese dimensie van het systeem).

4. SAMENWERKING MET DE NIET-GOUVERNEMENTELE ORGANISATIES

4.1 Algemene voorwaarden voor en wijzen van samenwerking met de Commissie.

4.1.1. De Commissie intensiveert de samenwerking met de niet-gouvernementele organisaties (NGO's), vooral met die organisaties die op Europees niveau representatief zijn.

4.1.2. De deelneming van de Europese NGO's (EURAS) * vindt plaats op verschillende niveaus en is afhankelijk van de vraag of zij beantwoorden aan de criteria van representativiteit binnen de Gemeenschap:

- Op het eerste niveau zijn de EURAS in alle twaalf Lid-Staten vertegenwoordigd, zijn deskundig op het gebied van elk type handicap of zijn gespecialiseerd in de prioritaire problemen inzake de integratie van gehandicapten.

- Op het tweede niveau vertegenwoordigen de EURAS een specifieke handicap of integratieprobleem in verschillende Lid Staten. Hen wordt verzocht hun krachten te bundelen en zich op het eerste niveau te laten vertegenwoordigen door een NGO die representatief is voor hun type handicap of integratieprobleem.

  De Commissie verzoekt de EURAS die aan het HELIOS programma deelnemen, in elke Lid Staat een Nationaal Comité op te richten, waarvan de verschillende nationale verenigingen die representatief zijn voor een type handicap of een integratieprobleem lid zijn.

* De afkorting EURAS wordt in alle talen van de Gemeenschap gebruikt, zowel voor het meervoud als het enkelvoud.

4.2 Specifieke acties

Elk jaar een programma opstellen van activiteiten die in aanmerking komen voor financiële steun van de Commissie, en een evenwichtig advies uitbrengen over de prioriteit van deze activiteiten.

Vernieuwende Thematische Revalidatie acties (A.I.R.) * organiseren op alle gebieden van de integratie van gehandicapten, te weten preventie en vroegtijdige hulp; functionele revalidatie; integratie op school en opleiding; beroepsrevalidatie en -opleiding en werkgelegenheid; nieuwe technologieën; zelfstandig leven; de mogelijkheid deel te nemen aan culturele activiteiten, creatieve uitingen, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme; de gezinnen van gehandicapten en bejaarde gehandicapten; en de sociale, economische en juridische bescherming. Deze vernieuwende thematische revalidatie-acties (A.I.R.) worden gevoerd door middel van conferenties, seminars, studiebezoeken, opleidingsstages en andere samenwerkingsactiviteiten met een Europese dimensie in verband met de jaarlijkse thema's.

Het informeren van de nationale verenigingen in de Lid Staten en van de andere Europese NGO's, op hun respectieve werkterreinen, over de op communautair niveau ondernomen acties.

De Commissie, op verzoek, adviseren over de technische aspecten in verband met het vertegenwoordigde type handicap of integratieprobleem.

Een jaarlijks verslag over de uitgevoerde activiteiten met een Europese dimensie voorleggen.

De Commissie draagt bij in de kosten van coördinatie en onderzoek van de Europese niet-gouvernementele organisaties die lid zijn van de Verbindingsgroep.

Financiële steun van de Commissie: tot 50% voor de vergaderingen van de nationale Comité's van de EURAS, de conferenties, seminars, studiebezoeken, opleidingsstages en andere samenwerkingsactiviteiten met een Europese dimensie, en tot 100% voor de kosten van coördinatie en onderzoek van de niet-gouvernementele organisaties op het eerste niveau.

* De afkorting A.I.R. (Actions thématiques Innovatrices de Réadaptation, uitspraak als "air" in het Frans) wordt in alle talen van de Gemeenschap gebruikt, zowel voor het meervoud als voor het enkelvoud.

5. INFORMATIE EN BEWUSTMAKING VAN HET PUBLIEK

Acties en campagnes voor de bewustmaking van het publiek en de media met betrekking tot de integratieproblemen van gehandicapten, door een brede verspreiding van informatie over de integratieproblemen van gehandicapten.

De Commissie draagt bij tot de bewustmaking van het publiek door het organiseren van wedstrijden en de toekenning van jaarlijkse prijzen voor voltooide modelprojecten op het gebied van de integratie van gehandicapten op verschillende terreinen en voor activiteiten in de media.

De modelprojecten die een prijs gekregen hebben, worden gepresenteerd tijdens een conferentie annex tentoonstelling.

De Commissie ondersteunt de organisatie van jaarlijkse informatieve vergaderingen op nationaal niveau voor alle deelnemers aan HELIOS II.

Financiële bijdrage van de Gemeenschap: tot 100%.

6. GESPECIALISEERDE OPLEIDINGSACTIES

De Commissie organiseert opleidingsstages binnen de Gemeenschap voor nationale ambtenaren, ambtenaren van de Gemeenschappen, en vertegenwoordigers van gehandicaptenorganisaties en van netwerken.

7. SPECIALE THEMA'S

Bij de tenuitvoerlegging van de bovengenoemde specifieke acties besteden de deelnemers aan HELIOS II bijzondere aandacht aan:
- preventie en vroegtijdige hulp, teneinde het ontstaan of de ontwikkeling van het gebrek, de invaliditeit of de handicap te voorkomen,
- de moeilijkheden waarmee de gezinnen van gehandicapten, gehandicapte vrouwen en gehandicapte ouderen te maken hebben,
- de bevordering van de economische en sociale integratie van gehandicapte vrouwen,
- de opleiding van beroepskrachten en vrijwilligers die bij de verschillende fasen van het integratieproces betrokken zijn,
- personen die in het bijzonder verantwoordelijk zijn voor gehandicapte kinderen, jongeren of volwassenen.

8. **PROGRAMMA'S, ACTIES EN INITIATIEVEN DIE DE GEHANDICAPTEN RECHTSTREEKS BETREFFEN**

Vooral op het gebied van de beroepsrevalidatie en de werkgelegenheid is een wisselwerking tot stand gekomen met het HORIZON initiatief, evenals met het TIDE initiatief op het gebied van het gebruik van de nieuwe technologieën.

9. **STUDIES EN TECHNISCHE BIJSTAND**

Studies, deskundig advies en technische bijstand voor het uitwerken van voorstellen of voor het verstrekken van technische bijstand op de in artikel 3 bedoelde terreinen.

Financiële bijdrage van de Gemeenschap: tot 100%.

10. **AANVULLENDE SPECIFIEKE ACTIE IN HET KADER VAN DE IN PUNT 2 TOT EN MET 5 BEDOELDE ACTIVITEITEN**

Samenwerking met externe deskundigen die tot taak hebben de Commissie bij te staan bij de coördinatie, de uitvoering en de evaluatie van de onder punt 2) tot en met 5) bedoelde activiteiten.

Financiële bijdrage van de Gemeenschap: tot 100%.

HELIOS II-PROGRAMMA (1992-1996)

FINANCIEEL MEMORANDUM
DEEL 1: FINANCIËLE GEVOLGEN

1. **Titel van de actie**
Communautaire acties ten behoeve van gehandicapten - HELIOS II-programma

2. **Desbetreffende begrotingslijnen**
B3-4102 B8-3502 B3-1000

3. **Rechtsgrondslag**
Het derde actieprogramma HELIOS II (1992-1996) is gericht op de ontwikkeling van een samenhangend en globaal beleid op communautair niveau ten behoeve van gehandicapten, rekening houdend met de bij de activiteiten van het voorafgaande programma opgedane ervaring (zie Besluit van de Raad 231/88/EEG).

4. **Beschrijving van de actie**
- Het organiseren, in samenwerking met de Lid-Staten, van vier netwerken van Vernieuwende Acties voor Lokale Integratie en voor Uitwisselingen (A.I.L.E.) betreffende respectievelijk revalidatie, integratie op school en universiteit, werkgelegenheid en beroepsopleiding en bevordering van het zelfstandig leven.
- Subsidies voor externe activiteiten inzake Europese samenwerking, coördinatie en deskundig advies van de niet-gouvernementele organisaties.
- Operationele ontwikkeling van het geautomatiseerde informatiesysteem HANDYNET wat betreft de module "technische hulpmiddelen" en uitbreiding naar andere modules (bibliografie van onderzoek op het gebied van werkgelegenheid en opleiding, creativiteit, sport en toerisme); dekking van de Europese dimensie van het systeem.
- Organisatie van gespecialiseerde opleidingsacties binnen de Gemeenschap voor nationale ambtenaren, ambtenaren van de Gemeenschappen, en vertegenwoordigers van de NGO's en de netwerken.
- Bevordering van de bewustmaking van het publiek door middel van een programma van jaarlijkse prijzen voor modelprojecten op verschillende gebieden en door specifieke activiteiten in samenwerking met de audiovisuele media. Bredere verspreiding van informatie.
- Studies en andere vormen van technische bijstand, met name voor de voorbereiding, de begeleiding en de evaluatie van politieke initiatieven.
- Coördinatie, stimulering en evaluatie door externe deskundigen van de bovengenoemde activiteiten.

5. Indeling van de uitgaven of van de inkomsten

5.1 Niet-verplichte uitgaven

5.2 Gesplitste kredieten voor lijn B3-4102
Ongesplitste kredieten voor de lijnen B8-3502 en B3-1000

5.3 Aard van de te verwachten inkomsten: geen.

6. Aard van de uitgaven of van de inkomsten

- Uitgaven voor 100% (voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van dienstverleningscontracten).
- Subsidies voor medefinanciering met andere bronnen uit de publieke en/of de particuliere sector.
- Onderzoeks- en consultancycontracten.
- Kosten van seminars, documentatie, publikatie en administratie.
- Reis- en verblijfkosten en salariscompensatie voor gespecialiseerde opleidingscursussen.

7. Financiële gevolgen voor de beleidskredieten (deel B van de begroting)

7.1 Gelieve aan te geven hoe de totale kosten van de actie berekend worden (zie bijlagen 1-2)

(1992-1996): 47,3 MECU
46,3 MECU: B3-4102 B8-3502 (minibudget)
1 MECU: B3-1000

Totale kosten in 1992: 8,55 MECU
6,707 MECU: B3-4102
1,693 MECU: B8-3502 (minibudget)
0,150 MECU: B3-1000

a) Netwerken van Vernieuwende Acties voor Lokale Integratie en voor Uitwisselingen (A.I.L.E.) in samenwerking met de Lid-Staten
2,1 MECU

b) Bevordering van de bewustmaking van het publiek
0,5 MECU

c) HANDYNET-systeem
1,9 MECU

d) Samenwerking met de niet-gouvernementele organisaties (EUR-ONG)
3,15 MECU

e) Opleidingsstages
0,3 MECU

f) Onderzoeken en technische bijstand
0,6 MECU

Voor 1992 is een verhoging van + 8% gepland en voor de periode 1993-1996 een jaarlijkse verhoging van + 5% op de budgetlijn B3-4102 (en van 0,015 MECU voor 1992 en 0,025 MECU per jaar voor de periode 1993-1996 op de lijn B3-1000).

1) De verhoging in procenten is het grootst in 1992, het beslissende jaar voor de tenuitvoerlegging van het nieuwe programma.

   Volgens de plannen zullen met name de activiteiten van de vier A.I.L.E.-netwerken en van het HANDYNET-systeem ten uitvoer gelegd worden. Daarnaast zal de financiële steun voor de samenwerking met de NGO's licht verlaagd worden ten opzichte van 1991 (waarbij echter de subsidies voor de nieuwe Duitse Länder in 1991 niet meegerekend worden), zodat de kloof tussen de verzoeken om hulp en de beperkte begrotingsmiddelen niet te groot wordt. Het budget voor de verspreiding van informatie op nationaal niveau zal sterk verhoogd worden, evenals dat voor de nieuwe gespecialiseerde opleidingsacties.

Totale verhoging voor 1992: 0,515 MECU (in procenten: + 8%)
Verhoging per activiteitensector:

I. A.I.L.E.-netwerken

Inflatiepercentage:	+ 82.000 ECU	+ 4%
Geleidelijke tenuitvoerlegging van de activiteiten	- 32.000 ECU	-1,6%
TOTAAL	+ 50.000 ECU	+2,4%

II. HANDYNET

Inflatiepercentage:	+ 74.000 ECU	+ 4%
Meertalige thesaurus en documentatie en tenuitvoerlegging	- 24.000 ECU	-1,3%
TOTAAL	+ 50.000 ECU	+2,7%

III. Samenwerking met de EURAS (A.I.R.)

Inflatiepercentage:	+ 140.800 ECU	+ 4%
Vermindering van de samenwerking op basis van jaarlijkse thema's (voor 1992 rekening houdend met de nieuwe Länder)	- 510.800 ECU	-14,5%
TOTAAL	- 370.000 ECU	-10,5%

IV.	Bevordering van de bewustmaking van het publiek en verspreiding van informatie		
	Inflatiepercentage	+ 15.200 ECU	+ 4%
	Verspreiding van informatie	+ 104.800 ECU	+ 28%
	TOTAAL	+ 120.000 ECU	+ 32%
V.	Gespecialiseerde opleidingsacties		
	Opleidingsacties	+ 200.000 ECU	
	Conferenties voorbereiding en evaluatie	+ 100.000 ECU	
	TOTAAL	+ 300.000 ECU	
VI.	Andere activiteiten	+ 365.000 ECU	+55,3%
	TOTAAL	+ 515.000 ECU	+ 8%

2) In de periode van 1993 tot 1996 zal de jaarlijkse verhoging (gereduceerd tot 5%) gebruikt worden voor de uitbreiding van HANDYNET met modules sport, creativiteit en toerisme en met een onderzoeksbibliografie. Ook zal de informatievoorziening met de A.I.L.E. georganiseerd en geleidelijk tot externe netwerken uitgebreid kunnen worden, en er zullen in samenwerking met de NGO's projecten gefinancierd kunnen worden. Daarnaast ligt het in de bedoeling het aantal exemplaren van het informatieblad van HELIOS te verhogen met 20% op jaarbasis. Tenslotte zal bijzondere aandacht besteed worden aan de evaluatie van de concrete doelstellingen en van de effectiviteitsindicatoren.

Totale verhoging: + 5% (gemiddeld percentage per jaar)

7.2 Geef het aandeel van het "minibudget" in de totale kosten van de actie aan.
Geef de wijze van berekening aan.

-	personeel	1.456.000 ECU
-	publikaties/informatie	-
-	infrastructuur:	-
-	rechtstreeks	40.000 ECU
-	evenredige bijdrage	157.000 ECU
-	overig	40.000 ECU

8. Welke bepalingen ter voorkoming van fraude omvat het actievoorstel?
Controle van de boekhoudingen en de rekeningen.

DEEL 2: ADMINISTRATIEVE UITGAVEN

1. Benodigd personeel voor het uitvoeren van het programma

DG V	huidig	aangevraagd extra personeel
	3 A	1 A
	2 B	1 B
	2 C	1 C
	1 gedetacheerde nationale deskundige	

Deze extra posten zullen in het kader van de financiële planning voor het desbetreffende jaar gevonden moeten worden.

2. Benodigde huishoudelijke kredieten

p.m.

- vergaderingen van het Raadgevend Comité voor de sociale en economische integratie van gehandicapten HELIOS, tripartiete Verbindingsgroep HELIOS
  (A 2510)
- vergaderingen van de groepen "Integratie op School" van HELIOS, van de groep "Werkgelegenheid", van de groep "Mobiliteit en Vervoer", van de groep "Technische Coördinatie HANDYNET-HELIOS", van de "Evaluatiegroep" en van de Dialooggroep HELIOS.
  (A 2500)

DEEL 3: ASPECTEN VAN DE KOSTEN-BATEN-ANALYSE

1. Doelstellingen en overeenstemming met de financiële planning

De looptijd van het actieprogramma HELIOS II is vijf jaar (1992-1996). Het totale bedrag van 47,3 MECU, waarvan 46,3 MECU onder B3-4102 en B8-3502, komt overeen met de financiële planning voor deze periode.

2. Motivering van de actie

De ongeveer 30 miljoen gehandicapten (10% van de bevolking) vormen een van de meest kansarme sociale groepen in de Gemeenschap. De concurrentie op de arbeidsmarkt en in het economisch leven zal door de interne markt en door de voortdurende snelle technische ontwikkelingen steeds scherper worden; dit maakt een langdurige en intensieve communautaire actie ten behoeve van gehandicapten noodzakelijk.

3. Begeleiding en evaluatie van de actie

Het raadgevend comité en de verbindingsgroep van HELIOS, waarin regeringsvertegenwoordigers, NGO's en sociale partners vertegenwoordigd zijn, vergaderen in principe drie keer per jaar teneinde de tenuitvoerlegging van het HELIOS II-programma te bespreken en te evalueren. Er zal een werkgroep "Evaluatie" worden opgericht in overleg met de verbindingsgroep. Aan het einde van het HELIOS II-programma zal een externe instantie een evaluatierapport opstellen.

4) Bevordering van de bewustmaking van het publiek door een programma van jaarlijkse prijzen voor modelprojecten op verschillende gebieden en door specifieke activiteiten in samenwerking met de audiovisuele media.

5) Organisatie van gespecialiseerde opleidingsacties in de Gemeenschap voor nationale ambtenaren, ambtenaren van de Gemeenschappen, en vertegenwoordigers van NGO's en van netwerken.

1. <u>Tijdschema van de acties</u>:

1) 1992 moet beschouwd worden als het besissende jaar tussen het HELIOS I-programma en het nieuwe programma. Met de activiteiten van de A.I.L.E.-netwerken op basis van de jaarlijkse thema's, met de uitbreiding van het HANDYNET-systeem en met de intensivering van de samenwerking met de NGO's op basis van prioritaire jaarlijkse thema's zal begin 1993 begonnen worden. Vanaf 1992 zullen gespecialiseerde opleidingsacties georganiseerd worden voor ambtenaren en vertegenwoordigers van de NGO's en van de netwerken.

2) Voor de periode 1993-1996:

- het A.I.L.E.-netwerk: vanaf 1993 zal het aantal conferenties en seminars toenemen. Ook zullen er meer studiebezoeken en opleidingsstages plaatsvinden. Organisatie van de externe netwerken: vanaf begin 1994.

- Uitbreiding van het HANDYNET-systeem.
  Ontwikkeling van de module werkgelegenheid-opleiding: begin 1993.
  Ontwikkeling van de module sport (begin 1992), creativiteit en toerisme: begin 1993.
  Samenstelling van de onderzoeksbibliografie: begin 1994.
  Samenstelling van de meertalige thesaurus: begin 1992.
  Statistieken: vanaf begin 1993.

- Samenwerking met de NGO's op basis van jaarlijkse thema's.
  Ontwikkeling van de procedure voor subsidieverlening op basis van prioritaire jaarlijkse thema's: vanaf 1993.

2. Motivering van de actie:

De ongeveer 30 miljoen gehandicapten (10% van de bevolking) vormen een van de meest kansarme sociale groepen in de Gemeenschap. De concurrentie op de arbeidsmarkt en in het economisch leven zal door de interne markt en door de voortdurende snelle technische ontwikkelingen steeds scherper worden; dit maakt een langdurige en intensieve communautaire actie ten behoeve van gehandicapten noodzakelijk.

De indicatoren van de effectiviteit zijn:

- Voor de A.I.L.E.-netwerken:
  De activiteiten van de vier A.I.L.E.-netwerken hebben betrekking op de uitwisseling van informatie en ervaring tussen vernieuwende modelprojecten en worden georganiseerd op basis van prioritaire jaarlijkse thema's. De concrete doelstelling is dat iedere A.I.L.E. in de loop van het programma actief zal kunnen deelnemen aan de voorbereiding van studiebezoeken, opleidingsstages, seminars en de jaarlijkse conferentie, die alle op een prioritair jaarlijks thema betrekking hebben en dat alle A.I.L.E ieder jaar aan ten minste één jaarlijkse conferentie kunnen deelnemen. Daarnaast is het de bedoeling in de loop van het programma iedere partner van het externe netwerk ten minste eenmaal uit te nodigen voor een activiteit van de A.I.L.E.-netwerken.

- Voor HANDYNET:
  De concrete doelstelling is dat in de loop van het programma iedere gehandicapte in de Gemeenschap, of zijn organisatie, toegang kan krijgen tot het HANDYNET-systeem voor gratis informatie (in een van de officiële talen) over alle in Europa verkrijgbare technische hulpmiddelen.

  Daarnaast zal er een voor gehandicapten toegankelijke operationele databasis over werkgelegenheid en opleiding, sport, creativiteit en toerisme gecreëerd worden, evenals een onderzoeksbibliografie.

- Voor de samenwerking met de NGO's: het is gebleken dat het voor de samenwerking met de Europese NGO's toegewezen bedrag op de begroting verhoogd zal moeten worden, gelet op de belangrijke stijging van het aantal vernieuwende activiteiten en initiatieven op communautair niveau op de verschillende prioritaire aandachtsvelden van het HELIOS-programma. De concrete doelstelling is het bevorderen van externe samenwerkingsactiviteiten voor ieder type handicap of integratieprobleem, op basis van de jaarlijkse thema's van de A.I.R.

- Gespecialiseerde opleidingsacties: de concrete doelstelling is dat ieder jaar ten minste twee ambtenaren per Lid-Staat, en een vertegenwoordiger per representatieve EURAS, deel kunnen nemen aan een gespecialiseerde opleidingsactie, in de vorm van een stage van vier tot zes weken in een andere Lid-Staat.

3. Begeleiding en evaluatie van de actie

Het Raadgevend Comité en de Verbindingsgroep van HELIOS, waarin regeringen, niet-gouvernementele organisaties en sociale partners vertegenwoordigd zijn, vergaderen in principe drie keer per jaar ten einde de tenuitvoerlegging van het HELIOS II-programma te bespreken en te evalueren. Er zal bovendien een dialooggroep bestaande uit vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties in principe tweemaal par jaar vergaaderen. Er zal een werkgroep "Evaluatie" worden opgericht. Aan het einde van het HELIOS II-programma zal een externe instantie een evaluatierapport opstellen.
De werkgroep "Evaluatie" zal tot taak krijgen ieder jaar na te gaan of de concrete doelstellingen zijn verwezenlijkt en de onder punt 2 (motivering van de actie) genoemde effectiviteitsindicatoren te controleren.

Het vervalboek van de betalingen ten opzichte van de betalingsverplichtingen zal er naar verwachting als volgt uitzien:

B3-4102

BETALINGSVERPLICHTINGEN		BETALINGEN					
		1991	1992	1993	1994	1995	1996
1. Voor 1991 aangegane verplichtingen die met nieuwe betalingskredieten verrekend moeten worden		2,5	0,563	0,2	0,137	-	-
2. Van 1990 overgedragen (1) vastleggingskredieten	-	-	-	-	-	-	-
3.Kredieten 1991	6,207	3,507	2,4	0,3	-	-	-
4.Kredieten 1992	6,695	-	5,5	1,0	0,163	-	-
TOTAAL		6,007	8,463	7,8	6,9	7,359	7,907
5.Kredieten 1993	7,059	-	-	6,3	0,6	0,159	-
6.Kredieten 1994	7,407	-	-	-	6,0	1	0,407
7.Kredieten 1995	7,777	-	-	-	-	6,2	1,0
8.Kredieten 1996	8,175	-	-	-	-	-	6,5
(1) Of opnieuw opgenomen, te verrekenen met nieuwe betalingskredieten							
B8-3502	VK	1,693	1,837	1,9	2	2,1	2,2
	BK	1,693	1,837	1,9	2	2,1	2,2
B3-1000	VK	0,135	0,150	0,175	0,2	0,225	0,25
	BK	0,135	0,150	0,175	0,2	0,225	0,25
TOTAAL B3-4102 B8-3502 B3-1000	Vastleggingskredieten	8,035	8,682	9,134	9,607	10,102	10,625
	Betalingskredieten	7,835	10,45	9,875	9,1	9,684	10,357

VK = vastleggingskredieten / BK = betalingskredieten

BIJLAGE 2

ONTWIKKELING VAN HET HELIOS II-PROGRAMMA EN VAN HET HANDYNET-SYSTEEM, 1992-1996

	1991 (ter informatie)	1992	1993	1994	1995	1996	TOTAAL
I Netwerk van Vernieuwende Acties voor Lokale Integratie en voor Uitwisselingen (A.I.L.E.)	2.050.000	2.100.000	2.213.000	2.331.000	2.454.000	2.584.000	11.682.000
II Bevordering van de bewustmaking van het publiek en verspreiding van de informatie	380.000	532.000	559.000	587.000	616.000	648.000	2.942.000
III HANDYNET-systeem	1.850.0000	1.900.000	1.995.000	2.095.000	2.200.000	2.310.000	10.500.000
IV Samenwerking met de NGO's op basis van vernieuwende thematische revalidatie-acties (A.I.R.)	3.520.000	3.150.000	3.317.000	3.491.000	3.674.000	3.866.000	17.498.000
V Gespecialiseerde opleidingsacties	—	400.000	420.000	441.000	463.000	488.000	2.212.000
VI Studies en technische bijstand	235.000	600.000	630.000	662.000	695.000	729.000	3.316.000
	8.035.000	8.682.000	9.134.000	9.607.000	10.102.000	10.625.000	48.150.000
waarvan							
. Hoofdstuk B3-4102 B8-3502 minibudget	7.500.000	8.532.000	8.959.000	9.407.000	9.877.000	10.375.000	47.150.000
. Hoofdstuk B3-1000	135.000	150.000	175.000	200.000	225.000	250.000	1.000.000
. Hoofdstuk B3-4102 nieuwe Duitse Lænder	400.000						

MKB-BEOORDELINGSFORMULIER
TITEL VAN HET VOORSTEL

Ontwerp van het communautaire actieprogramma ten behoeve van gehandicapten HELIOS II, 1992-1996

Referentienummer van het document: V/1196/91

Het voorstel:

1. De doelstelling van het communautaire actieprogramma HELIOS heeft betrekking op de bevordering van de integratie in het onderwijs, van de integratie in het beroepsleven en de economische integratie en van het zelfstandig leven van gehandicapten, met name door de volgende acties:

- het coördineren, ondernemen en stimuleren van activiteiten in verband met de uitwisseling van ervaringen en informatie op communautair niveau.

- Het voortzetten, in het kader van het geautomatiseerde informatie- en documentatiesysteem HANDYNET, van het verzamelen, bijwerken, uitwisselen en verspreiden van de in de Lid-Staten verzamelde gegevens betreffende technische hulpmiddelen voor gehandicapten.
  Het HANDYNET-systeem zal uitgebreid worden op het gebied van opleidingen, werkgelegenheid, toerisme en vrijetijdsbesteding.

- Samenwerking met de Europese niet-gouvernementele organisaties (EUR-ONG).

In verband met het subsidiariteitsbeginsel beperkt het HELIOS-programma zich tot acties met een Europese dimensie, met name acties voor de uitwisseling van ervaringen en informaties, evenals de ontwikkeling van programmatuur voor gegevensverzameling en informatie op communautair niveau in de negen talen van de Gemeenschap.

Gevolgen voor ondernemingen:

2. Wie zal de gevolgen van het voorstel ondervinden?
   Het HELIOS II-programma heeft geen directe gevolgen voor de ondernemingen in verschillende sectoren. Het HANDYNET-systeem, dat de consument meer inzicht in de Europese markt van technische hulpmiddelen moet verschaffen, zal evenwel van invloed zijn op die sector, waar momenteel in iedere Lid-Staat enkele nationale ondernemingen een dominante positie innemen.

- De sector technische hulpmiddelen voor gehandicapten bestaat vooral uit kleine en middelgrote ondernemingen.

- De meeste ondernemingen in deze sector zijn in het noorden van de Gemeenschap gevestigd.

3. De ondernemingen hoeven geen bijzondere maatregelen te nemen om zich aan het voorstel aan te passen.

4. Wat zullen de mogelijke economische gevolgen van het voorstel zijn?

- Het actieprogramma is gericht op het bevorderen van werkgelegenheid voor gehandicapten, door de ontwikkeling van een globaal communautair beleid dat gebaseerd is op de meest effectieve experimenten en methoden op het gebied van economische integratie, opleidingen en beroepsrevalidatie in de Lid-Staten.

- Geen rechtstreekse gevolgen voor de investeringen, het oprichten van nieuwe ondernemingen of de concurrentie tussen de ondernemingen.

5. Het voorstel bevat geen specifieke maatregelen met betrekking tot het midden- en kleinbedrijf.

6. Raadpleging:

De regeringsvertegenwoordigers, de niet-gouvernementele organisaties van gehandicapten en de sociale partners die lid zijn van de Verbindingsgroep van HELIOS zijn geraadpleegd over het voorstel.

ISSN 0254-1513

COM(91) 350 def.

DOCUMENTEN

NL 05

Catalogusnummer : CB-CO-91-450-NL-C

ISBN 92-77-76629-8

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg